

Arkkitehti uutiset

16

HONKASUON
HIRSITALOJEN
RAKENNUTTAJA
MINNA AARNIO:
KIERTOTALOUDEN
TIELLÄ SÄÄDÖSTEN
TULKINTA

20

SODAT JA
RAKENNUSPERINTÖ

28

SUOMALAISARKKITEHTI
SALLA ECKHARDT
JOHTAA YHDYSVALTOJEN
TIETOMALLIHANKETTA

38

MITÄ NIMET
KERTO VAT KILPAILU-
EHDOTUKSISTA?

Kupari: Nordic Special Patina
Projekti: Suomenlinnan kirkko

Nordic
Copper

100%
kierrätettyä
kuparia

Kuparilla rakennat kestävää arkkitehtuuria

Suomenlinnan kirkon päätornin kuparikaton uusimisessa oli tärkeää, että se muistuttaa mahdollisimman paljon vanhaa kattoa värisävyltään. Patinoimamme kupari ei ollut ainoastaan visuaalisesti samanlainen, sillä vanhan katon kuparimateriaali hyödynnettiin uuden katon raaka-aineena. Kaikki arkkitehtoniset kuparituotteemme valmistetaan 100-prosenttisesti kierrätetystä raaka-aineesta Suomessa.

NordicCopper.com

 Aurubis

ARKKITEHTIUTUSET
6 numeroa vuodessa
Vuodesta 1949, ISSN 0044-8915
Aikakaushmedia ry:n jäsen

PÄÄTOIMITTAJA, OTO.
Kristo Vesikansa, 040 505 4643

TOIMITUSSIHTEERI
Silja Ylitalo, silja.ylitalo@safa.fi, 040 169 4617

TOIMITTAJAT
Päivi Virtanen
Anni Varis

ULKOASU
Lari Mörö, Kaarina Tammisto

LEHTITILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET
Tilajat julkaisut@safa.fi
Jäsenasiat katri.laakso@safa.fi

JULKAISIJA
Suomen Arkkitehtiliitto -
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 040 169 8889, au@safa.fi, @au_uutiset

PAINO
Grano Oy

ILMOITUSMYNTI
Maria Ahoranta, 044 243 3519
Timo Lepistö, 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

TYÖPAIKKAILMOITUKSET
tyopaikkailmoitukset@safa.fi

ILMOITUSAINESTON SISÄÄNJÄTTÖ
JA ILMESTYMINEN
Nro 4 / 2022
Ilmoitusvaraukset 4.8.
Ilmoitusaineisto 11.8.
Ilmestyy 2.9.

HUOM. Lehteen tulevasta kirjoituksista,
tiedotteista ja niiden aikataulusta on
sovitava erikseen toimitussihteerin kanssa.

Kannessa arkkitehti Minna Aarnio.
Kuva: Katja Tähjä.

Pääkirjoitus

Yhtä jalkaa

Arkkitehtiutisten ja Arkkitehti-lehden yhteinen taival on kestänyt jo 75 vuotta, toukokuusta 1947, jolloin "Arkkitehti-uutisten" ensimmäinen numero ilmestyi Viljo Rewellin toimittamana.

Tarvetta uudelle lehdelle perusteltiin Arkkitehdin hitaudella, mistä syystä tiedotusta oli jouduttu täydentämään jäsenille lähetetyillä kiertokirjeillä. Jatkossa "Suomen Arkkitehtiliiton tiedotusjärjestelmän ja siihen liittyvän vaatimattoman uutispalvelun" muotona olisi kuitenkin kahdesti kuukaudessa ilmestyvä jäsenlehti.

Kahdeksansivuisesta lehdykstä alkunsa saanut Arkkitehtiutiset vakiinnutti nopeasti paikkansa keskeisenä osana Safan toimintaa sekä sen jäseniä yhdistävänä keskustelufoorumina. Järjestelystä oli hyötyä myös Arkkitehdille, joka tiedotusvelvoitteesta vapauttuaan saattoi kehittyä monipuoliseksi kulttuurilehdeksi.

Lehtien yhteisellä polulla on nyt alkamassa uusi vaihe, kun niillä on pitkstä aikaa yhteinen päätoimittaja. Vastavaan järjestelyyn on päädytty kerran aiemminkin: vuonna 1971 perustettiin ARK-julkaisujen päätoimittajan toimi, johon sisältyi Safan julkaisuosaston johtaminen. Perustelut uudistukselle olivat pitkälti samat kuin nytkin: julkaisutoimintaa haluttiin tehostaa ja kehittää pitkäjänteisesti, kun "päätoimittajalla vihdoin olisi käytettävissään liiton julkaisuosaston koko ammattitaitoinen henkilökunta joustavasti tilanteen vaatimusten mukaan".

Epäilyksiä herätti vallan keskittyminen, tiedotuskanavien väheneminen sekä riittävän kyvykkään henkilön löytäminen. Tehtävään valittiin arkkitehti Jussi Vepsäläinen, jota seurasi Markku Komonen vuonna 1977. Seuraavan henkilövaihdoksen yhteydessä neljä vuotta myöhemmin Arkkitehtiutisten

päätoimittajuus siirtyi Safan toiminnan johtajalle, ja sittemmin se on kuulunut pääsihteerin tehtäviin.

SAFAN tiedotustoiminta on kehittynyt valtavasti viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana, kun printtilehdet ovat saaneet rinnalleen sähköpostin, verkkosivut ja sosiaalisen median kanavat. Samalla Arkkitehtiutiset on muuttunut vähitellen liiton tiedotuslehdestä journalistisin kriteerein toimitetuksi aikakaushdeksi. Tämä on tarkoittanut myös lehtien välisen työnjaon osittamista uudelleen – Arkkitehtiutisten tämän hetkisestä sisällöstä voikin löytää paljon yhtäläisyyksiä Arkkitehdin entiseen ajankohtaisosio Areenaan.

Onko kahdelle rinnakkaiselle lehdelle siis enää tarvetta, vai olisiko järkevämpää suunnata resurssit yhteen laadukkaaseen printtilehteen ja sitä täydentävään sähköiseen viestintään? Lehtien tulevaisuus on puhuttanut Safan piirissä paljon viime vuosina, ja keskustelu tulee epäilemättä jatkumaan.

Olennoista on joka tapauksessa käytettävä viestintään sellaisia kanavia, jotka tavoittavat Safan yhä moninaisemman jäsenkunnan mahdollisimman tehokkaasti. Kuten jo Arkkitehti-uutisten ensimmäisessä numerossa todettiin: "Jos SAFA:n ammatillinen julkaisutoiminta ja tiedotustoiminta keskitetään yhteen lehteen, Arkkitehti-lehteen, on aivan ilmeistä, että nykyajan teknilliset mahdollisuudet ja vanhan kielellisen kahtiajaon huomioonottaen, jokin puoli kärsii keskityksestä liiaksi."

KRISTO VESIKANSA
Päätoimittaja

■ GEBERIT

GEBERIT VARIFORM

MUOTOJEN **VALIKOIMA**

DESIGN
MEETS
FUNCTION

Geberit VariForm on pesualtaiden ja kylpyhuonekalusteiden design-konsepti. Yhdistä yksi neljästä geometrisesti muotoillusta pesualtaasta minimalistiseen kylpyhuonekalusteeseen ja saat luotua yksilöllisen kylpyhuoneen niin yksityiskotiin kuin luksushotelliinkin.

→ www.geberit.fi/variform

PÄÄKIRJOITUS

- 3 Yhtä jalkaa
Kristo Vesikansa

AJASSA

- 8 Korjaamisen tietotaitoa
palkittiin Arkkitehtipäivillä
Päivi Virtanen
- 11 Kolumni: Ekologisuus
ja muita taikasanoja
Kaarin Taipale
- 12 Malmö näyttää mallia kohti
hiilineutraalia kaupunkia
Charlotte Nyholm

ILMIÖT

- 16 Rakentamisen kiertotalouden
tiellä monia esteitä
Silja Ylitalo
- 20 Sodat ja rakennusperinnön
muisti
Panu Savolainen
- 24 Ajattelen, siis skissaan
Pihla Tammisto

AMMATISSA

- 28 Tietomalleja maailmalle
Anni Varis

VALMISTA TULI

- 30 Jotain korjattua, jotain puusta
Anni Varis

NÄYTTELYT

- 32 Valokeilassa Wivi Lönn
Markus Lähteenmäki

KIRJAT

- 34 Arkkitehti Jalmari Lankinen
oli myös taitava valokuvaaja
Esa Laaksonen

28
Arkkitehti Salla Eckhardt edistää
rakentamisen digitalisaatiota
Yhdysvalloissa.

- 36 Arkkitehtuurin edelläkävijät
Lauri Jääskeläinen
- 37 Tampereen arkkitehtuurin
merkkiteoksia
Kristo Vesikansa

KILPAILUT

- 38 Ei nimi ehdotusta
pahenna?
Essi Oikarinen, Pipsa Penttinen
- 42 Otaniemi tiivistyy
henkensä mukaisesti
Pipsa Penttinen
- 43 Merkkirakennus
merkkipaikalle
Pipsa Penttinen
- 44 Malminkartanon
lisärakentamista
selvitettiin kilpailun avulla
Pipsa Penttinen

ARKKITEHTILIITTO

- 46 Paljon puhuttavaa
arkkitehtina toimimisesta
Anni Varis
- 47 Arkkitehtuurikeskustelun
ytimestä
Silja Ylitalo
- 49 Arkkitehtitoimistojen ajatusten-
vaihto luo uutta osaamista
Kalle Euro
- 50 Keskustelua: Kuopio hoi,
Kanttila kuntoon!
Tarja Nurmi, Hannu Puurunen
- 50 Muistamme:
Arvi Ilonen (1933–2022)

OIKAISU

Arkkitehtiutisten numerossa 2/2022 sivun 13 kuvatekstissä kerrottiin, että Arkkitehtitoimisto Livady kunnosti Mäntsälän Alikartanon vanhan päärakennuksen hirsirungon vuonna 2020. Todellisuudessa Livady vastasi kunnostustöiden suunnittelusta, pääurakoitsija toimi Elina Wirkkala Culturellista. Aliurakoitsijoina hirsitöissä olivat Puurtinen Eetu Tmi, The Highlander ja Etelän veisto Oy.

Uusi arkkitehtisuunnittelun säätiö perustettu

Arkkitehtitoimisto Arkkitehtipalvelu on perustanut uuden yleishyödyllisen arkkitehtisuunnittelualan säätiön, jonka tarkoituksena on tukea suomalaisen arkkitehtuurin kehitystä ja tehdä näkyväksi sen yhteiskunnallista merkitystä.

”Säätiön avulla haluamme tehdä näkyväksi sen, miten vaikuttavassa osassa arkkitehtisuunnittelu on meidän kaikkien elämää, ja edistää näin entistä laadukkaampien ympäristöjen rakentamista”, Arkkitehtipalvelun hallituksen puheenjohtaja **Tero Wéman** sanoo yhtiön tiedotteessa.

Säätiön tarkoituksena on muun muassa tukea alan käytännönläheistä tutkimusta, koulutusta ja tiedotustoimintaa sekä huomioida arkkitehtuurin korkeaa tasoa edistäviä rakennusalan tekoja, tekijöitä, toimijoita ja kohteita Suomessa.

Toimintansa toukokuussa 2022 aloittanut uusi säätiö on myös yksi Arkkitehtipalvelun omistajista.

”Haluamme tukea alaa tavoilla, joihin yksittäisillä yrityksillä ei välttämättä ole mahdollisuutta. Ilman jatkuvaa kehittämistä rakennetun ympäristön laatu on vaarassa taantua”, Wéman sanoo.

Alusta-paviljonki kannustaa monilajisiin kohtaamisiin

Arkkitehtuurimuseon ja Design-museon väliselle museopihalle on noussut Alusta-paviljonki, joka tarkastelee luonnon ja kulttuurin yhteen kietoutuvaa luonnetta. Paviljonki on avoinna yleisölle kesäkuusta 2022 loka-kuuhun 2023.

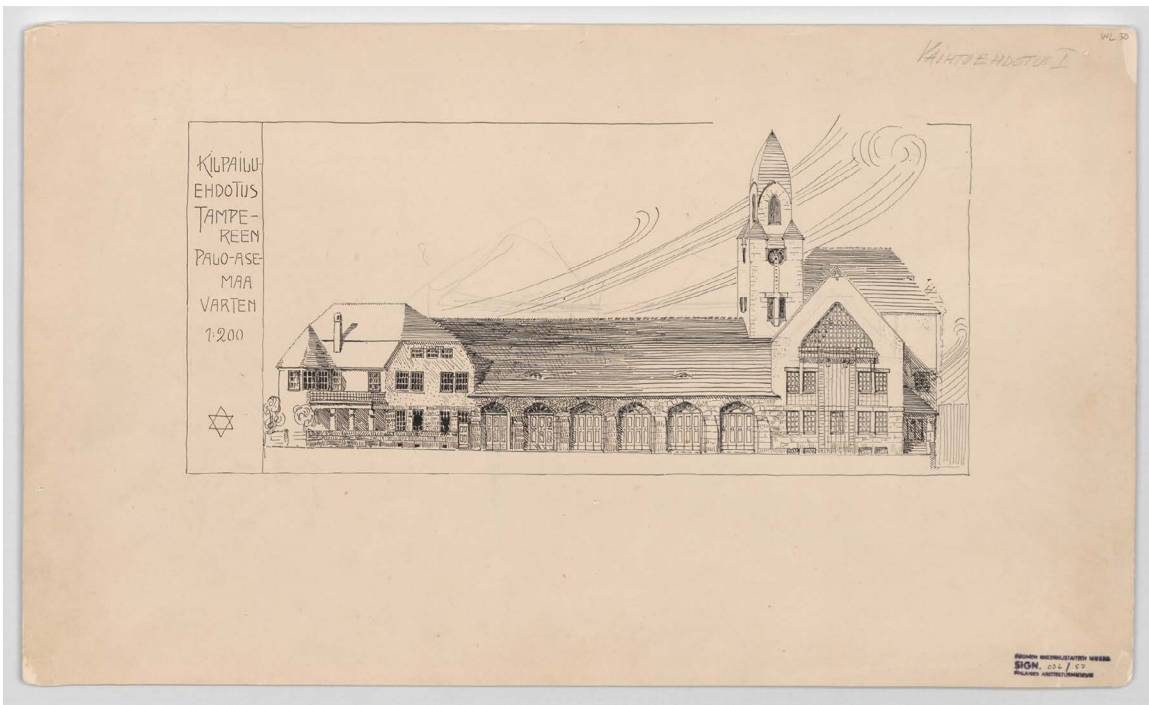
Paviljongin tavoitteena on lisätä luonnon monimuotoisuutta kaupunkiympäristössä. Sen rakentamiseen on käytetty savea eri muodoissaan. Paviljongin rakenteet tarjoavat elintilaa ihmisille, kasveille ja hyönteisille. Kasvillisuus muo- vaa osaltaan tilaa ja vastaa samalla pölyttäjähönteisten ravinnon ja suojan tarpeisiin.

Paviljonki on syntynyt Suomi/Koivisto arkkitehtien luotsaaman työryhmän voimin. Monialaisessa ryhmässä on mukana muun muassa Raisio seudun koulutuskunta-yhtymän savirakentajalinjan sekä Aalto-yliopiston muotoilun laitoksen opiskelijoita ja Helsingin yliopiston ekologian tutkijoita.

Alusta-paviljonki avautuu yleisölle kesäkuussa, ja se tarjoaa tapahtumapaikan erilaisille keskustelutilaisuuksille, musiikkiohjelmalle ja työpajoille.

Paviljongin ohjelma:
mfa.fi

KUVA

ARKKITEHTUURIMUSEO

Tampereen paloasema, kilpailuehdotus Tähti, 1905, julkisivu, vaihtoehto I, Wivi Lönn.

Arkkitehtuurimuseo on avannut Finna.fi-verkkopalvelussa kokoelman valokuvia ja alkuperäispiirustuksia arkkitehti Wivi Lönnin kohteista Lönnin 150-juhlavuoden kunniaksi. Historiallista piirustus- ja kuvavalikoimaa täydentää valokuvaaja Aukusti Heinosen yli 400 nykykuvaa Lönnin arkkitehtuurista. Aineistoa saa käyttää vapaasti.

FISKARS VILLAGE ART & DESIGN BIENNALE

Studio Puiston Space of Mind -minitalo on esillä Fiskarsin biennaalissa.

Arkkitehdin talo -näyttely Fiskarsissa esittelee minitaloja

Fiskars Village Art & Design -biennaali levittäytyy Raaseporin alueelle kesän ajaksi. Yksi biennaalin kolmesta päänäyttelystä on *Arkkitehdin talo*, joka esittelee seitsemän alle 30-neliöisen minitalon kautta puuarkkitehtuuria ja pienten tilojen suunnittelua muodostaen yhdessä elämyksellisen reitin.

Aurinkoenergiaa käyttävät talot ovat keskenään erilaisia ja ne on suunniteltu sopeutumaan maisemaan. Talojen sisustuksen kuratoinnista vastaa Asun-lehden perustaja ja päätoimittaja **Ulla Koskinen**.

Talot on suunnitellut AS LL TK, Rintala Eggertsson Architects, Sommarnöjen, Ateljé Sotamaa, Studio Puisto, Aalto-yliopiston Puustudio sekä arkkitehti Kristian Talvitie.

Taloja voi varata yöpymiseen, ja ne ovat myös myynnissä.

Arkkitehdin talo -näyttely Ehrnroothin-puistossa, Fiskarsintie 318. Näyttely on avoinna 22.5.–4.9. ma–su klo 12–17. Lisätietoja: fiskarsvillagebiennale.com

EU:n arkkitehtuuripalkinto yliopistorakennukselle

Euroopan unionin Mies van der Rohe -palkinto myönnettiin huhtikuussa dublinilaisen Grafton Architects -toimiston suunnittele-malle Town House -yliopistorakennukselle Lontoossa. Kingston Universityn käytössä oleva kuusikerroksinen rakennus on ensimmäinen palkinnon voittanut yliopistorakennus.

Town House on samalla myös viimeinen palkittu rakennus Iso-Britanniasta, sillä maa ei Brexitin jälkeen voi enää osallistua kilpailuun.

Palkintoehdokkaat nimeävät eri Euroopan maista kutsutut asiantuntijat ja eurooppalaiset arkkitehtiliitot sekä museoiden ja instituuttien muodostama ohjausryhmä.

Ehdokkaiden joukossa oli myös kymmenen vuosina 2018–2021 valmistunutta rakennusta Suomesta, muuan muassa OoPEAAn Tikkurilan kirkko ja JKMM Arkkitehtien Finlandia-palkittu Fyry-kirjasto Kirkkonummella.

LUKUJA

2 päivää

Esitys uudeksi rakentamislaisiksi julkaistiin 11.4. Yli 400-sivuiseen aineistoon perehtymiseen jäi aikaa vain kaksi päivää, kun kuulemistilaisuus järjestettiin 13.4.

1,28 miljoonaa yksinasujaa

Yksinasuvia oli Suomessa vuoden 2021 lopussa 1,28 miljoonaa. Heistä 45 prosenttia on 60 vuotta täyttäneitä. Yksinasuvien määrä kasvoi viime vuonna 28 000 hengellä.

100 metriä

Tanskalainen Schmidt Hammer Lassen Architects (SHL) on suunnitellut maailman korkeimman puukerrostalon Sveitsiin. Zürichin lähelle rakennettavan tornin korkeus on sata metriä.

Lähteet:

Maakuntajohtajien kannanotto MRL-kuulemisiin
Tilastokeskus
shl.dk

SITAATTI

”Yhtään rakennusta ei ratikan tieltä ole purettu.”

Kaavoittaja **Iina Laakkonen** Tampereen raitiolinjahankkeesta Arkkitehtipäivällä Kuopiossa 6.5.2022.

Korjaamisen tietotaitoa palkittiin Arkkitehtipäivillä

Seinäjoen Kalevan Navetan korjaustyö palkittiin Eko-Safan TunnustusPAANUlla ja Museoviraston korjaustaito.fi-sivusto SAFA-palkinnolla. Nykyisessä ilmasto- ja luontokriisissä on opittava korjaamaan ja säilyttämään olemassa olevaa rakennuskantaa entistä paremmin, palkintopuheissa todettiin.

Teksti PÄIVI VIRTANEN

Seinäjoella sijaitsevan, 130-vuotiaan Kalevan Navetan pelastus- ja korjaustyölle myönnettiin kestävän kehityksen TunnustusPAANU Arkkitehtipäivillä Kuo-piossa toukokuussa. Korjaamista palkittiin Arkkitehtipäivillä muutenkin: Museovirasto sai SAFA-palkinnon korjaustiedon levittämisestä.

Nimestään huolimatta Kalevan Navetassa on ollut karjaa vain kerran, kun siellä vuonna 1905 järjestettiin maatalousnäytely. Sen jälkeen rakennus ehti palvella muun muassa verkatehtaana ja puolustusvoimien varastona. Nyt siellä toimii monipuolinen kulttuurikeskus, jossa voi nauttia muun muassa taidenäyttelyistä, lastenkulttuurista ja hyvästä ruuasta.

Kalevan Navetan kohtalossa on ollut mukana myös onnea. Rakennus oli ollut tyhjillään 25 vuotta ennen kuin vanhojen rakennusten omistajana ja sijoittajana tutuksi tullut yrittäjä **Petri Pihlajaniemi** osti sen.

”Vanhoissa rakennuksissa on enemmän luonnetta ja viehätystä kuin uusissa. Mitä tahansa rakennusta en silti mene ostamaan – rungon pitää olla kunnossa, sijainnin kohdallaan ja rakennuksessa erityistä tunnelmaa”, Pihlajaniemi kertoi Arkkitehtipäivillä.

”Rakennuksen tulevaisuuden kannalta oli tärkeintä, että Pihlajaniemi loi sille konseptin, miten se kulttuuritoiminnan avulla voisi rahoittaa itse itsensä”, palkinnon saajan valinneen Eko-Safan puheenjohtaja **Juha Pääta** toteaa Arkkitehtipäivillä pitämässään puheessa.

Rakennushistoriaa kunnioittavan tilaajan lisäksi yhtälöön tarvittiin säilyttävän korjaamisen päälle ymmärtävä arkkitehti – tai kaksi. Suunnittelijaksi valikoitui **Teemu Hirvilammi** vuonna 2018, ja **Anne Kaivo-Oja** hyppäsi mukaan suunnitteluun muutamaa kuukautta myöhemmin.

Molemmat arkkitehdit myös asuvat Seinäjoella.

”Rakennuksella on merkittävä asema kaupunkikuvassa, mikä motivoi erityisesti – samoin kuin se, että tulisimme olemaan uuden kulttuurikeskuksen aktiivisia käyttäjiä. Pääsimme perehtymään korjauksen myötä avautuviin vanhoihin materiaalikerroksiin. Kutsuimme prosessia ’sovelta-vaksi konservoinniksi’, missä alkuperäisyys näkyy käsin kosketeltavina tunnelmina”, Teemu Hirvilammi kertoo myöhemmin haastattelussa.

Tilaajan ja arkkitehtien välillä vallitsi molemminpuolinen luottamus. Rakennuksen korjaamisessa oli lupa käyttää mahdollisimman paljon perinteisiä rakennusmenetelmiä.

”Esimerkiksi näyttelytilan panelointeihin tehtiin saippuakäsittely, mikä ei varmasti normihankkeessa olisi mennyt läpi”, Anne Kaivo-oja toteaa.

Seinäjoen aiempi kauppala rakentui Kalevan Navetan ympärille. Nykyisin se sijaitsee alle kilometrin päässä rautatieasemasta ja keskustasta.

Arkkitehti Anne Kaivo-oja, korjaushankkeen rahoittaja Petri Pihlajaniemi ja arkkitehti Teemu Hirvilammi.

SAFA-palkinto myönnettiin Museovirastolle korjaustiedon välittämisestä. Kuvassa Helena Hirviniemi ja Pekka Lehtinen.

Suunnittelussa linjattiin, että rakennuksen ulkomuoto ja ikoninen pääty pyritään säilyttämään ennallaan, ja sisätiloissa säilytetään rakennuksen hengen ja luonteen kannalta olennaisimmat piirteet.

”Halusimme säilyttää myös rakennuksen sisäpuolen rosoisen tunnelman, ja välitimme sisätilojen korjaamista liian klliniseksi. Materiaali- ja värimaailma oli eri käyttötarkoitusten myötä muodostunut melkoiseksi sekamelskaksi, mutta käyttäjien kanssa käydyllä yhteistyöllä päästiin

hyvään, historiaa kunnioittavaan lopputulokseen”, Kaivo-oja sanoo.

KORJAUSTIETO KAIKKIEN ULOTTUVILLE

Arkkitehtipäivillä jaetulla SAFA-palkinnolla haluttiin kiittää korjaustiedon pitkäjänteistä kehittäjää, Museovirastoa. Helmikuussa julkaistu, rakennusalan ammattilaisia ja suurta yleisöä palveleva korjaustaito.fi on Museoviraston ylläpitämä rakennusperinnön, säilyttävän korjaamisen ja restauroinnin sivusto.

”Nykyisessä ilmasto- ja luontokriisissä meidän on opittava korjaamaan ja säilyttämään olemassa olevaa rakennuskantaa ja suojelemaan rakennushistoriallisesti arvokkaita kohteita entistä paremmin”, palkintolautakunnan puheenjohtaja **Inari Virkkala** korosti palkintopuheessaan Arkkitehtipäivien iltajuhlissa.

Korjaustaito.fi sisältää suosituksia säilyttävän korjaamisen hankkeen päätöksentekoon, suunnitteluun ja rakennuttamiseen, korjaustaidon käsitteistöä sekä käytännön esimerkkejä säilyttävän korjaamisen työstä.

Sivuston laatimisen kimmokkeena oli syventää ja laajentaa vanhojen tuttuja

korjauskorttien sisältämää tietoa. Palkinnon vastaanottaneen Museoviraston yliarkkitehti **Pekka Lehtisen** mukaan kestävän ja vanhaa kunnioittavaa korjaamista koskevan tiedon kysyntä lisääntyy koko ajan.

”Tietoa on nyt saatu kaikkien saataville verkkoon, mutta työ on vasta alussa. Tarkoitus on koota jatkossa myös uudempaan rakennusperintöön soveltuvia ohjeita”, Lehtinen kertoi Arkkitehtipäivillä. ●

TunnustusPAANU nostaa esiin hyviä esimerkkejä kestävän kehityksen toteuttamisesta rakennusalalla. Palkinnon saajan valitsee ehdotusten joukosta Eko-Safa.

SAFA-palkinto jaetaan vuosittain tunnustuksena kunnalle tai muulle julkiselle tai yksityiselle yhteisölle tai yritykselle, joka esimerkillisellä tavalla on toiminut hyvän suunnittelun edellytysten ja tulosten aikaansaamiseksi.

NUSSER
STADTMÖBEL

Monsa

Penkki ja pöytä
UUTUUS!

ELPAC
KALUSTEET

kalusteet.elpac.fi | 010 219 0716 | myynti@elpac.fi

Leena Rossi ja Eero Okkonen palkittiin Arkkitehtipäivillä

Arkkitehtipäivillä palkittiin perinteiseen tapaan sekä ansiokkaan diplomityön tehnyt nuori arkkitehti että kaupunkisuunnittelussa ansioitunut konkari.

Legendaarisen yhdyskuntasuunnittelijan **Otto-livari Meurmanin** mukaan nimetyn palkinnon sai Jyväskylän kaupungin eri tehtävissä 20 vuotta työskennellyt kaupunkisuunnittelu- ja maankäyttöjohtaja **Leena Rossi**.

Palkinto myönnetään arkkitehdille tai arkkitehtiryhmälle, joka on merkittävästi vaikuttanut hyvän elinympäristön aikaansaamiseen. Palkinnon ansaitakseen täytyy työuraa olla siis jo jonkin verran takana.

Palkintopuheen pitänyt palkintolautakunnan puheenjohtaja **Asko Takala** kiiteli erityisesti Rossin poikkeuksellista

Otto-livari Meurman -palkinto myönnettiin Leena Rossille.

kykyä yhteistyöhön sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia, pienten asioiden merkitystä unohtamatta. Leena Rossi toimi 2015–2017 myös Safan puheenjohtajana.

Nuoren arkkitehdin Wuorio-palkinnon parhaasta diplomityöstä sai **Eero Okkonen**. Työn aiheena oli **Gustaf Estlanderin** arkkitehtuuri viime vuosisadan alun Helsingissä.

Tampereen yliopistosta valmistunut Okkonen kertoi valinneensa aiheensa ”katutuntumalla”.

”Estlanderin arkkitehtuuri on hyvin esitettävää. Rakennuksissa on peittelemättömiä viitteitä niin keskiaikaan kuin aikansa kansainväliseen avantgardeen. Jotkut tornisommitelmat ovat melkoisen älyttömiä. Parhaimmillaan Estlanderin arkkitehtuu-

Nuoren arkkitehdin Wuorio-palkinnon sai Eero Okkonen.

rissa rehevä mahtipontisuus yhdistyy inhimillisen kummallisuuden kukkasiin tavalla, josta pönötys ja ryppyotsaisuus ovat kaukana”, Okkonen kertoo sähköpostihaastattelussa.

Palkinnon saajan valinnut Safan hallituksen jäsen **Sami Vikström** kiitti palkintopuheessaan Okkonen analyysiä Estlanderin yli sata vuotta käytössä säilyneiden rakennusten kestävyys syistä. Estlanderin asunnot ovat yleensä läpi rungon ulottuvia, ja niiden huoneiden leveys mahdollistaa monenlaisia kalustuksia. Tuotannossa voi olla siis opittavaa myös nykypäivän asutosuunnittelijalle.

PÄIVI VIRTANEN

Uusi matkavakuutus nyt -20 %

Matkaatko kesälomalla etelän lämpöön, suurkaupungin sykkeeseen tai pohjoisen hiljaisuuteen? Arkkitehtiliiton jäsenenä vakuutat reissusi etuhintaan.

Tutustu etuihisi ja pyydä tarjous osoitteessa

www.op.fi/arkkitehtiliitto

Kaiken voi korvata.
Paitsi elämän.

Pohjola Vakuutus

Ekologisuus ja muita taikasanoja

Taikasanoihin on ladattu näkymättömiä sisältöjä. Ellei niitä osaa lukea, voi tulla huijatuksi.

KAARIN TAIPALE

Tiivistämisestä tuli kaupunkisuunnittelun taikasana sen jälkeen, kun vuonna 1989 oli julkaistu vertailu eri suurkaupunkien autoriippuvuudesta. Liikekeskustan ympärille levittyvä omakotitalomatto

ja joukkoliikenteen puute aiheuttivat Houstonissa tietenkin suuremman bensankulutuksen per asukas kuin kapealle rantakaistaleelle rakennetussa Hongkongissa.

Ratkaisu ilmastonmuutoksen hillintään löytyi yksityisautoilun vähentämisestä yhdyskuntarakenetta tiivistämällä. Tämä sopi yhteen myös nousvien tonttihintojen ja sijoittajien intressien kanssa.

Tiivis ja korkea ei silti ole takuvarma kestävä kaupunkin kriteeri, saati että muutama sinne tänne ripoteltu, korkean rakentamisen kieltä osaamaton torni tekisi Helsingistä Manhattanin. Moni näyttää silti niin uskovan. Onko kyse enemmänkin mielikuvista?

EKOLOGIA on Wikipedian mukaan ”biologian monitieteinen haara, jossa tarkastellaan eliöiden ja eliölajien vuorovaikutusta toistensa sekä niitä ympäröivän elottoman ympäristön kanssa.” Mitä sitten on ekologinen rakentaminen? Kannattaisi tarkentaa, mistä kulloinkin on kyse: esimerkiksi rakennusmateriaalien tuotannon hiilidioksidipäästöistä tai rakennuksen käytön aikaisesta energiankulutuksesta ja uusiutuvan energian osuudesta.

Arkkitehtiutisten edellisen numeron artikkeli ”Lähtökohtaisesti kaikki mitä teemme on rikollista” meni asian ytimeen. ”Ekologinen” ja ”kestävä” muuttuvat viherpesuaineeksi. Puhekielessä kestävyys tarkoittaa pelkkää ekologisuutta, jolla viitataan vain ilmastonmuutoksen torjuntaan. Sen uskotaan ratkeavan tekemällä puutaloilta näyttäviä rakennuksia – mielikuvia.

Helsingiläiset päättäjät riemuitsivat, että Melunmäessä saa purkaa kokonaisia kortteleita tiiviimmän rakentamisen tieltä. Uudisrakentamista markkinoidaan ekologisena, mutta ensin tuhotaan resursseja, jotka on korvattava uusilla. Jo pelkän hiilineutraaliustavoitteen näkökulmasta tämä

”

Uudisrakentamista markkinoidaan ekologisena, mutta ensin tuhotaan resursseja, jotka on korvattava uusilla.

on järjetöntä. Purkamisen kynnyks on aivan liian matala.

Lacaton & Vassal -toimistolla on hyvä periaate: säilytetään käyttökelpoiset osat ja täydennetään uudella. Heiltä pyydettiin joskus ehdotus pikku-kaupungin aukion elävöittämiseksi. Arkkitehdit tutkivat paikkaa ja esittivät suunnitelman: Ei tehdä mitään.

DEMOKRATIA ja asukkaiden kuuleminen kuuluvat asiaan. Mutta kenen ääni lopulta kuuluu – usein ei edes äänekkäimpien. Entä lasten ääni, äitien ja isien vai autoilijoiden? Kiinteistösiijoittajien ja maanomistajien ääni? Metsäteollisuuden vai biodiversiteetin, ilmakehän, järvien, jokien ja merien ääni? Historian kuiskaus?

Huomautin eräästä kaavasta, että päätöksen-teossa oli ohitettu asiantuntijoiden esitys. Vastaukseksi sain, että demokratia voitti. Voittiko? Riittääkö sattumanvaraisen, taitavasti lobatun poliittisen enemmistön ääni demokratiaksi? Onko pakko hyväksyä, että asiantuntijoiden ääni on vain yksi monista demokratian sekakuorossa?

Demokratia on kriisissä kaikilla tasoilla maailmassa. Ilman sananvapautta, korruptiovapautta ja avoimia päätöksentekoprosesseja ei ole demokratiaa. Mutta valistuneet päätökset edellyttävät lujaa tietopohjaa. Sitä eivät takaa lobbaus, vastakkainasettelua ajava some-inttäminen eikä Facebook-ryhmien trollaus.

Ollaan paljon vartijoina.

Kirjoittaja on arkkitehti, tekniikan tohtori ja vapaa kaupunkitutkija.

Malmö näyttää mallia kohti hiilineutraalia kaupunkia

Malmö on asettanut hiilineutraalisuustavoitteensa vuoteen 2030. Arkkitehdit Anders Eriksson Modin ja Andreas Eggertsen Teder esittelevät Malmön rakennusalan kunnianhimoista ilmastotiekarttaa LFM30:a.

Teksti CHARLOTTE NYHOLM

Anders Eriksson Modin ja Andreas Eggertsen Teder esiintyivät Kuopion Arkkitehtipäivillä toukokuussa.

Anders Eriksson Modin toimii Ruotsin suurimpiin arkkitehtitoimistoihin lukeutuvan Fojabin kehityspäällikkönä. LFM30-hankkeessa hän johtaa Ilmastoneutraalit rakennusmateriaalit -ryhmää, jossa arvioidaan materiaalien ilmastovaikutuksia ja laaditaan suosituksia siitä, mitä materiaaleja kannattaa käyttää ja mitä välttää.

Andreas Eggertsen Teder työskentelee kestävän suunnittelun asiantuntijana White Arkitekterilla sekä johtaa Etelä-Ruotsin Green Building Council -verkostoa. Malmön hankkeessa hän johtaa Suunnittelu ja prosessit -ryhmän työtä.

Malmön rakennussektorin kunnianhimoisena tavoitteena on olla hiili-neutraali vuonna 2030, samaan aikaan kuin Malmön kaupungin.

Rakennusalan ilmastotiekartta LMF30 (Lokal färdplan för en klimatneutral bygg- och anläggningssektor i Malmö 2030) sai alkunsa vuonna 2018, kun kaupunki kutsui koolle eri tahoja keskustelemaan siitä, kuinka kaupungin ilmasto-tavoitteet voitaisiin viedä käytäntöön.

Hankkeen toteutusta varten perustettiin yhdistys, joka kokoaa yhteen rakennuttajat, rakennusliikkeet, konsultit ja materiaalitoimittajat. Perustajaosapuo- lia oli alun perin seitsemän, mutta tällä hetkellä mukana on lähes kaksisataa julkista ja yksityistä toimijaa. Yhteisissä pöydissä, hiililaskentatyöpajoissa ja seminaareissa ratkotaan ilmasto-ongelmavyöhytiä uudella tavalla.

Arkkitehdit **Anders Eriksson Modin** ja **Andreas Eggertsen Teder** esittelivät Malmön ilmastotiekarttaa Kuopion Arkkitehtipäivillä toukokuussa. Sitä ennen he kertoivat hankkeesta etähaastattelussa Malmöstä käsin.

Ilmastotietämys lisääntyy jatkuvasti, joten työryhmissännekin kehitetään varmasti koko ajan uusia suosituksia. Kuinka saatte LFM30-hankkeen osapuolet sitoutumaan päivittyviin linjauksiin?

ANDREAS EGGERTSEN TEDER: Rakennuttajat ja rakennusliikkeet ovat sitoutuneet leikkaamaan kaikkien hankkeidensa yhteenlaskettuja ilmastovai- kutuksia viidelläkymmenellä prosentilla vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tekoja jo tänään. Hankkeessa mukana olevien suurten yritysten johdossa on vahva tahtotila,

mikä ruokkii myös työryhmien työtä. Työryhmät valmistelevat kriteeristöjä ja suunnitteluohjeita yritysten tueksi.

Ainakaan ruotsalaisella rakennus- alalla tällaista verkostoa ei ole koskaan aiemmin ollut. Voimme nos- taa esiin aitoja ongelmia, joita työssä kohtaamme, ja miettiä niihin yhdessä ratkaisuja. Yritykset näkevät, että työmme edistää heidän tavoitteitaan. Ilmastoteoillahan on tottakai myös markkinointiarvoa.

Kuinka halukkaasti yritykset jakavat tietoa kilpailijoilleen LFM30:n sisällä?

ANDERS ERIKSSON MODIN: LFM30:n yksi menestystekijä on ilmastovaikutus- laskentatyökalun kehittäminen. Kaikista tärkeintä onnistumisen kannalta on kuitenkin ollut se, että verkoston sisällä on syntynyt ilmapiiri, jossa halutaan jakaa omaa osaamista ja asettua yhteisen tavoitteen taakse.

AET: Toki jokaisen yrityksen pitää arvioida, kuinka paljon haluaa jakaa muille ja erityisesti kustannuksiin liit- tyvät asiat ovat liikesalaisuuksia. Näiden osalta voimme kuitenkin tukeutua yleisimpiin kustannuslaskentaohjelmiin, jolloin yritysten ei tarvitse avata omia liiketoimintamallejaan.

Mitä annettavaa arkkitehdillä on monialaisessa ilmastoyhteistyössä?

AEM: Meillä arkkitehdeillä on välillä tarpeettoman heikko itsetunto. Ajatte- lemme, ettemme voi vaikuttaa, koska emme ole kirstunvartijoita. Se on vaiku- tussmahdollisuuksiemme aliarvioimista. Ei ole toista ammattikuntaa, jossa sama henkilö voi olla mukana kaikilla suun- nittelutasoilla, strategisesta kaupunki- suunnittelusta ovenkahvaan saakka.

Meidän pitäisi edistää urakkamuotoa, jossa arkkitehti kokoaa tiimin ja vetää prosessia.

Jotkut arkkitehdit pelkäävät, että päästölaskenta vie resursseja laadullisista asioista yhä enemmän määrällisiin. Mitä vastaisitte heille?

AET: Tämä on ihan todellinen huolenaihe. Aikaa suunnittelulle on käytettävissä rajallisesti, mutta nyt meidän on luotava jotain täysin uudenlaista, emmekä voi tukeutua samoihin ratkaisuihin kuin aina ennen. Tarvitaan monialaisempaa yhteistyötä alusta saakka.

Skandinaviassa arkkitehteilla ei perinteisesti ole teknistä tai taloudellista vastuuroolia hankkeissa, toisin kuin monissa muissa Euroopan maissa. Haasteeseen on mielestäni kuitenkin tartuttava. Näin voimme ottaa takaisin johtajuuden ja kokonaisuuden hallinnan. Minun on vaikea nähdä, että olisi ketään muutaakaan toimijaa, jotka tähän pystyisi.

Meidän pitäisi edistää urakkamuotoa, jossa arkkitehti kokoaa tiimin ja vetää prosessia. Tällöin arkkitehdin ei tarvitse osata tehdä varsinaista laskentaa, vaan ymmärtää kokonaisuus ja laskennan paikka sen osana.

AEM: Olen samaa mieltä. Tämä on asennoitumiskysymys: kehitystä voi joko pelätä tai kulkea sitä kohti. Maailma muuttuu koko ajan monimutkaisemmaksi. Arkkitehdin tehtävänä on ymmärtää kokonaisuuksia ja sitä, että asiat eivät ole mustavalkoisia.

Esimerkiksi päästölaskennan näkökulmasta kompakti muoto – pinta-alan suhde vaipan alaan – on hyvä asia, mutta toisaalta tiedämme, että matala kerroskorkeus on keskeinen syy monien rakennusten purkamiseen. Kerroskorkeuksien korottaminen pidentää todennäköisesti rakennuksen käyttöikää huomattavasti. Pöydässä tarvitaan arkkitehdin ääntä pitämään näitä näkökulmia esillä.

Voisiko LFM30 toimia mallina muille kaupungeille?

AET: Tällainen prosessi on jo käynnissä. Ruotsissa kunnissa on menossa eräänlainen hiilineutraaliuskilpajuus, jossa jo 44 kuntaa on asettanut tavoitteensa vuoteen 2030. Kilpailu kirittää tiekart-

Anders Eriksson Modinin mukaan arkkitehdit usein aliarvioivat vaikutusmahdollisuutensa.

Hankkeessa mukana olevien suurten yritysten johdossa on vahva tahtotila saavuttaa asetetut tavoitteet, sanoo Andreas Eggertsen Teder.

tojen ja toimintamallien kehittämiseen, ja monet kunnat haluavat toisintaa Malmön mallia.

Yhteistyötä tarvitaan, sillä suurilla kunnilla on tällaiseen työhön aivan erilaiset resurssit kuin pienemmillä. Edistämme kuntien välistä yhteistyötä ja tiedonsiirtoa aktiivisesti.

AEM: Yli puolella LFM30:n yrityksistä on toimintaa koko Ruotsin alueella. Se mikä alkoi paikallisena Malmön ilmastotiekarttana, on kasvanut sisään suurten yritysten omiin strategioihin ja liiketoimintamalleihin. Siten toiminta on saanut jo nyt jalansijaa koko maassa.

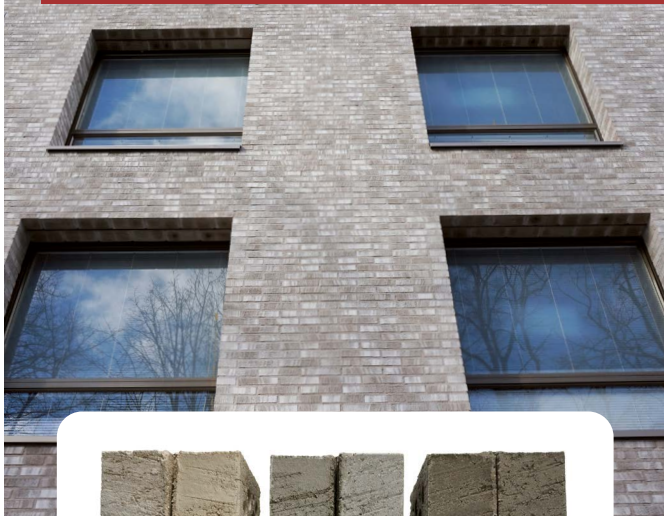
Mitkä ilmastonäkökulmat ovat erityisen kiinnostavia arkkitehtuurin kannalta juuri nyt?

AEM: On kiinnostavaa tarkastella liikku- mista ja sitä, miten rakennettu ympäristö voi tukea *mobility as a service* -kehitystä [siirtymää henkilökohtaisten kulkuvälineiden käytöstä liikkumiseen palveluna].

Lisäksi meidän on nähtävä olemassa olevan rakennuskannan arvo. Mitään ei pidä purkaa, jollei se ole välttämätöntä. Edessä on paradigman muutos ja olen innoissani siitä, että saan tehdä työtä juuri tässä hetkessä. ●

Kaunis ja kestävä julkisivu
Vuolu-sarjan uutuustiilillä

Kajo, Utu ja Sumu Vuolu
MRT 285x85x60 mm ja
RT 285x135x60 mm

Pakilanpuiston koulu: Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen, Vallilan salaisuus: Huttunen Lipasti Arkkitehdit

Kotimaiset Korian tiilitehtaan Vuolu-tiilet erottuvat ilmeeltään vaihtelevan pintastruktuurinsa ja kirjavuutensa ansiosta. Harmoniset, vaaleat värisävyt sointuvat kauniisti yhteen.

Tervetuloa tutustumaan Vuolu-tiiliin ja muuhun tiilimallistoomme Helsingin Vallilan tiilinäyttelyyn, os. Kumpulantie 15, 00520 Helsinki.

www.wienerberger.fi

Wienerberger

Arkkitehti Minna Aarnion pyrkimys rakennuttaa kiertotalouden mukaisesti on törmännyt CE-merkintöjen puutteeseen. Korjausrakentamisessa kierrättäminen on helpompaa mutta tulee kalliiksi, sanoo rakennuttajapäällikkö Selja Flink Senaatti-kiinteistöltä.

Teksti SILJA YLITALO

KATJA TÄHJÄ

Rakentamisen kiertotalouden tiellä monia esteitä

Honkasuon hirsitalojen rakennuttajien Minna Aarnion ja Jukka Reinikaisen mielestä rakennuttaminen on ollut ”hauskaa ja helppoa”, mutta kiertotalouden hyödyntäminen on osoittautunut hämmästyttävän hankalaksi.

Värikkäät hirsitalot kylpevät keväturingossa vielä keskeneräisellä työmaalla Helsingin Honkasuolla, uudella puutaloalueella aivan Vantaan Myyrmäen kupeessa. Talot on maalattu perinteisillä keittomaaleilla: okrankeltaista, punaista, mintunvihreää, harmaata, lämpimän oranssia.

Kaavassa on määrätty, että talojen tulee olla eri värisiä.

”Luulin ettei keittomaaleja saisi näin monen värisinä, mutta niistähän saa sekoitettua mitä tahansa”, arkkitehti **Minna Aarnio** sanoo.

Keittomaalien väriskaala on vain yksi niistä monista asioista, joita Aarnio on oppinut hirsitalojen rakennusprosessin aikana. Aarnio ja hänen puolisonsa, rakennusinsinööri **Jukka Reinikainen** ovat talojen perustajarakennuttajia.

Aarnion ja Reinikaisen yrityksen Rakennusasiaintoimisto Aarteen tavoitteena on rakentaa mahdollisimman ekologisesti ja kestävästi, mieluiten hiilinegatiivisesti: käyttää uusiutuvia materiaaleja, minimoida päästöt ja kierrättää niin paljon kuin mahdollista. Yrityksen alkusysäys oli ilmastomuutospaneeli IPCC:n ilmastoraportin ilmestymisen vuonna 2018.

”Se oli pysäyttävää. Jos jatkamme rakentamista niin ettei kukaan muuta mitään, käy huonosti.”

Rakennuttaminen itsessään on Aarnion mielestä ollut ”hauskaa ja helppoa”. Sen sijaan melkein kaikki kiertotaloutteen liittyvä on osoittautunut lähes toivottoman hankalaksi.

PIENI JALANJÄLKI, ISO KÄDENJÄLKI

Honkasuon hirsitalojen – Aarreaittojen, kuten Aarnio ja Reinikainen ovat ne nimenneet – hirret on veistetty käsin

suomalaisesta puusta Ähtärissä ja kevyet väliseinät tehdään puurungolla savirapattuina. Takkojen piiput on muurattu tiilitehtaan loppueristä.

Hiilijalanjälkilaskelmat valmistuivat keväällä ja olivat Aarniolle iloinen yllätys: talojen hiilikädenjälki on lähes kaksi ja puoli kertaa suurempi kuin jalanjälki. Toisin sanoen ne eivät ole pelkästään hiilineutraaleja vaan hiilinegatiivisia, eli sitovat enemmän hiiltä kuin päästävät ilmakehään. Energialuokaksi talot saivat A:n.

Se oli tavoitteenakin, mutta varma siitä ei voinut olla. Massiivihirsirakennukselle ei saa esimerkiksi laskea kovin hyvää lämmöneristyskerrointa eli u-arvoa.

”Teoriat ja laskentamallit muuttuvat koko ajan, joten päätimme ottaa akkajärjen käyttöön ja rakentaa tavalla, jonka tiedämme kestäväksi. Käytämme materiaalia, jota kasvaa luonnossa lisää. Kaikki tehdään lähellä ja konevoimaa käytetään mahdollisimman vähän.”

Huollettuina talot kestävät lopputtomiin. Ne voi tarvittaessa purkaa osiin ja siirtää.

”Valitsimme rakennustyyppin, joka tunnetaan parin tuhannen vuoden ajalta, sitä osataan käyttää ja korjata. Yksiaineinen massiivihirsirakenne on myös rakennusfysikaalisesti luotettava, tiedämme miten se toimii erilaisissa ilmasto-olosuhteissa.”

Perinteinen rakennustapa ei tarkoita paluuta menneeseen. Jokaiseen taloon tulee oma aurinkovoimala ja aurinkosähköllä toimiva ilmalämpöpumppu. Peruslämmityksenä on on älykäs kaukolämpöjärjestelmä.

Kestävyyden ehdoilla rakentaminen vaikuttaa väistämättä arkkitehtuuriin. Kattokulman määrittävät

aurinkopaneelit, talojen korkeuden ja ikkunoiden sijainnin painovoimainen ilmanvaihto. Talojen estetiikkaa Aarnio kutsuu hieman vitsaillen puubrutarismiksi.

”Arkkitehtina olen alistunut sille, että nämä ovat reunaehdot työlleni ja niiden puitteissa toimin.”

HAASTEENA KIERTOTALOUS

Jos moni muu asia onkin mennyt nappiin, kaikki vähänkään kierrätykselle haaskahtava on tiennyt ongelmia.

”Kaupungin tontinluovutuspäätöksessä lukee, että pyrimme kaikin keinoin käyttämään kierrätettyjä materiaaleja. Ja olemme todella yrittäneet.”

Esimerkiksi talojen ulkovarastojen puiset ikkunanpuitteet hankittiin kuolinpesän jäämistöstä. Alunperin käyttämättä jääneistä puitteista valmistettiin uudet ikkunat puusepällä.

”Rakennusvalvontaviraston rakennetarkastaja sanoi, edes näkemättä ikkunoita, ettei hyväksy niitä. Syynä oli, että niiltä puuttuu CE-merkintä.”

Samoin kävi hirsirungoille.

Pahinta Aarnion mielestä oli, että sama virasto oli kuitenkin myöntänyt taloille rakennusluvan, hirsirunkoineen ja kierrätysikkunoineen. Lupa niiden käyttöön evättiin vasta, kun rungot olivat pystyssä ja ikkunat teetetty.

”Jos olisin tiennyt, että niistä voi tulla ongelma, olisin ryhtynyt hoitamaan asiaa jo lupavaiheessa. Olisin myös voinut itse punnita, haluanko ottaa riskin.”

Ongelma ratkesi lopulta rakennustuotehyväksyntään erikoistuneen asiantuntijayrityksen kirjoittamalla rakennuspaikkakohtaisella varmennuslausunnolla. Sen perusteella käyttöönottolupa monen mutkan jälkeen heltisi.

SILJA YLITALO

Nykytaiteen museo Kiasman korjauksessa on pyritty kierrättämään kaikki käyttökelpoinen materiaali.

RAKENNUSTYÖMAILLA MUHIVA ONGELMA

Aarnion mielestä on ”oikeusmurha”, että rakennetarkastuksista tehdään lähtökohtaisesti vain suullinen päätös. Niistä ei voi valittaa eikä hakea oikaisua.

”Ongelma jää täysin piiloon. Edes muut rakennusvalvontaviranomaiset eivät välttämättä tiedä, että työmailla tapahtuu tällaista.”

Päätöksen vaatiminen kirjallisena hidastaisi prosessia niin paljon, että harvalla on siihen mahdollisuus.

”Olen saanut paljon yhteenottoja muilta samaan tilanteeseen joutuneilta. Käyttöönottovaiheessa on yleensä jo kiire saada avaimet asiakkaalle, joten tehdään mitä tahansa tarkastaja vaatii, jotta lupa saadaan. Heitetään ne puusepän tekemät ikkunat roskiin ja ostetaan teollisesti tuotetut tilalle.”

Vaikka hirsirungolle ja puusepän-ikkunoille saatiin lopulta käyttö lupa, monissa muissa asioissa on pitänyt luovuttaa. Esimerkiksi maanrakentamiseen oli tarkoitus käyttää kierrätettyä betonia, mutta se ei onnistunut, vaikka kyseessä olisi ollut suoraan tehtaalta tulut käyttämätön ylijäämäbetoni.

Aarnio valittaa, ettei missään ole kuvattu, millaisen menettelyn mukaan pitäisi toimia, jos aikoo käyttää tuotetta, jolle ei ole CE-merkintää. Hänen mielestään myös Helsingin rakennusvalvonta-

viraston tulkinnat ovat viimeisten neljän vuoden aikana tiukentuneet.

”Aiemmin asiaan on suhtauduttu järkevämmiin. On katsottu, että oleellista ovat tekniset ominaisuudet eikä jonkin merkin puute.”

PARASTA KIERTOTALOUTTA ON, ETTEI KIERRÄTETÄ MITÄÄN

Kiertotalousajattelua on helpompaa toteuttaa korjaus- kuin uudisrakentamisessa, arvelee Senaatti-kiinteistöjen rakennuttajapäällikkö **Selja Flink**. Hän vastaa Senaatin historiallisista kohteista ja muun muassa Kiasman korjauksesta.

Flink pyrkii hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan myös käytettyjä rakennusosia, eikä ole törmännyt ongelmiin lupakäytännöissä.

”Esimerkiksi **Runebergin** kodin piharakennuksessa käytimme varastoista löytyneitä vanhoja ovia, ikkunoita ja listoja, eikä rakennusvalvonnasta kukaan sitä kyseenalaistanut.”

Parasta kiertotaloutta on silti se, ettei kierrätetä mitään, Flink toteaa.

”Ei ole mikään tavoite, että talot puretaan tai niistä otetaan asioita pois. Mieluiten pidettäisiin ne samat materiaalit, mitkä sinne on alunperin laitettu, se on kaikkein ekologisinta.”

Samalla on tärkeää, että rakennetaan alusta alkaen kunnolla, käytetään laadukkaita materiaaleja ja huolletaan niitä.

”Esimerkiksi puuikkuna voi jonkun näkökulmasta olla tosi kuluva ja pitää vaihtaa kolmenkymmenen vuoden välein. Mutta sen pystyy kunnostamaan. Sen sijaan jollekin alumiinipuitteiselle ikkunalle ei pysty koskaan enää tekemään mitään. Se on huoltovapaa mutta myös täysin mahdoton korjata.”

Joskus käyttökelpoisia osia on kuitenkin pakko korvata uusilla, esimerkiksi tilamuutosten yhteydessä. Silloin Flink pyrkii laittamaan kaiken kiertoon.

”Haaveenani on, että Senaattiin perustettaisiin organisoitu kierrätyskeskus, josta voisi tarvittaessa hakea vaikka ovia, valaisimia tai rakennusmateriaaleja, eikä automaattisesti mentäisi aina kauppaan ostamaan uutta.”

KIERTOTALOUS TULEE KALLIKSI

Kiertotalousajattelu näkyy myös Kiasman korjauksessa. Esimerkiksi katon titaanisinkkipellit käytetään uudelleen observatorion lisärakennukseen Göteborgissa ja HSY:n jäteasemaan Vantaalla. Kattopellit oli poistettava, jotta päästiin käsiksi alla oleviin rakenteisiin, eikä niitä ollut mahdollista irrottaa niin että ne olisi saatu ehjinä takaisin.

Kiasman vanhat mineraalivillat, asfalttihuovat ja ikkunalasit päätyivät nekin hyötykäyttöön: villoista tehdään puhallusvillaa, bitumihuovista

Kyllä rakennustuotteita pitäisi voida myös käyttää uudelleen.

asfalttia ja vaihtoon menneistä ikkunoista lasivillaa. Flink kiittelee Kiasman urakoitsijaa, Rakennus Oy Antti J Aholaa, joka ryhtyi innolla etsimään kierrätysmahdollisuuksia.

Taloudellisesti kierrättäminen ei kannata, Flink sanoo. Vaikka sekä kattopelileistä että muista materiaaleista maksettiin, niiden erottelu, lajittelu ja käsittely vaati niin paljon työtä, että jos sen laskisi hintaan mukaan, jäätäisiin tappiolle.

”Ei se mitään bisnestä ollut Senaattille. Kyse on ennemminkin hyvästä tahdosta.”

Koska Senaatti on iso toimija, pieniläkin teoilla voi olla paljon vaikutusta esimerkiksi energian säästön näkökulmasta, Flink perustelee. Tärkeää on myös näyttää esimerkkiä. Senaatti-kiinteistöt on valtion liikelaitos.

Rakennuttajan kannalta kierrätystuote ei ole houkutteleva valinta, kun uutta saa halvemmalla, Flink harmittelee. Hän tarjosi Kiasman kattopeltejä myös Senaatin omiin kohteisiin, mutta niitä ei pystytty ottamaan vastaan, koska käsittely uudelleenkäyttöä varten olisi tullut niin kalliiksi.

”Asiakkaiden vuokranmaksukyky ei olisi riittänyt.”

Jotta purkumateriaalien uudelleenkäyttö olisi kannattavaa, tehdastuotteiden hinnassa pitäisi näkyä koko tuotannon kustannukset, päästöt mukaan lukien. Silloin kierrätystuotteetkin voisivat olla kilpailukykyisiä, Flink pohtii.

”Talous on se joka tällä hetkellä kiertotaloutta jarruttaa.” ●

Rakennusvalvonta: Ongelma on lainsäädännössä

Rakennustuotetta, jolla ei ole CE-merkintää, on nyky-lainsäädännön puitteissa vaikea käyttää, sanoo Rakennustarkastusyhdistyksen puheenjohtaja Risto Levanto.

Rakennustarkastusyhdistyksen puheenjohtajan, Vantaan rakennusvalvontapäällikkö **Risto Levannon** mukaan kierrätysmateriaalien käyttö rakentamisessa on tällä hetkellä ongelmallista, jos tuoteryhmälle on määritetty EU:n harmonisoitu tuotestandardi. Tällaisilta tuotteilta vaaditaan CE-merkintä, jota kierrätystuotteilla ei yleensä ole.

Ryhmään kuuluu valtaosa rakennustuotteista, esimerkiksi ikkunat, ovet, betonielementit, sahatavara, teräsraudoitteet ja niin edelleen. Jos CE-merkintä puuttuu ja tuotetta on siitä huolimatta käytetty rakentamisessa, rakennusvalvonnan on tehtävä asiasta ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, Levanto painottaa.

”Aika moni rakennuttaja tämän kuultuaan luopuu ajatuksesta kierrätysmateriaalien käytöstä.”

”Ei se ole rakennusvalvonta joka kiukuttelee, vaan ongelma on lainsäädännössä. Meidän on seurattava maankäyttö- ja rakennuslakia ja lakia eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä. Rakennustuotteen kelpoisuus on osoitettava, ja perussääntö on, että jos tuote on CE-merkittävässä, se on CE-merkittävä.”

Merkitystä ei ole sillä, onko kyseessä pientuottaja vai iso teollinen toimija, Levanto huomauttaa. Oleellista on, että tuote on ”saatettu markkinoille”: jos jokin myydään, CE-merkintä vaaditaan.

Harmonisoidun tuotestandardin tarkoituksena on alunperin ollut EU:n sisämarkkinoiden toimivuuden takaaminen ja protektionismin vähentäminen. CE-merkittyjä tuotteita voi myydä missä tahansa EU:ssa.

”On hyvä, että tuotetietojen pitää olla selvillä. Muutenhan meillä olisi aika villit markkinat ja mahdollisuuksia helppoheikeille. Mutta samalla lainsäädäntöön jää katvekohtia, jotka sorsivat pieniä tuottajia.”

CE-merkinnän hakeminen on pitkä ja kallis prosessi. ”Jos on tarkoitus myydä vain pieniä määriä ja paikallisesti, niin sitäkin tämä ei palvele.”

Laissa puhutaan myös kansallisen hyväksynnän menettelystä, johon kuuluu muun muassa rakennuspaikkakohtainen varmentaminen. Levannon mukaan silläkään ei voi paikata CE-merkinnän puutetta, sillä sitä voi soveltaa ainoastaan niihin harvoin tuoteryhmiin, joille ei ole määritetty harmonisoitua tuotestandardia.

Kiinnostavaa on, että muualla Euroopassa erilaisia rakentamisen kiertotalous-hankkeita on ollut mahdollista toteuttaa.

”Mekin olemme sitä ihmetelleet. CE-merkintäsäädösten pitäisi olla Euroopan tasoista lainsäädäntöä.”

Rakennusvalvonta joutuu hankalaan välikäteen, kun toisaalta kiertotaloutta halutaan edistää, toisaalta säädökset estävät sen, Levanto harmittelee.

”Onhan tämä kiusallista. Olen itsekin joutunut puuttumaan johonkin rakentamisen strategiaohjelmaan, jossa halutaan lisätä kierrätysmateriaalien käyttöä, ja keretämaan lainsäädännön ongelmakohdista.”

Ongelman juurisyy on, että CE-merkki on suunniteltu vain uusille tuotteille.

”Kyllä rakennustuotteita pitäisi voida myös käyttää uudelleen. Se vaatisi oman lainsäädäntönsä kierrätystuotteille ja pohdintaa siitä, mitkä ovat riittävät kelpoisuudenosoittamistoimenpiteet milläkin rakennustuotteella.”

Arkkitehtitietustien juuri ennen lehden painoon menoa saaman tiedon mukaan ympäristöministeriö on tehnyt uuden linjauksen, jonka mukaan ennen rakennustuoteasetuksen voimaantuloa vuonna 2013 valmistetuilta rakennustuotteilta ei tule enää vaatia CE-merkintää.

Oradour-sur-Glanen kylän vuonna 1944 tuhoutuneita rakennuksia ja irtaimistoa kuvattuna vuonna 2004.

Sodat ja rakennusperinnön muisti

Kulttuuriperinnön ja symbolisesti merkittävien rakennusten tuhoaminen on kuulunut sodankäyntiin yhtä kauan kuin arkkitehtuuria on ollut olemassa. Ukrainassa tällä hetkellä vaarassa ovat muun muassa Lvivin vanha keskusta, taidemuseot ja vuosisatoja vanhat puukirkot.

Teksti PANU SAVOLAINEN

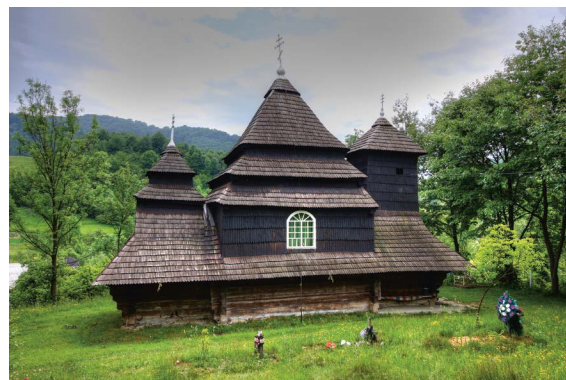
”

Suojelun ja restauroinnin kansainvälisten sopimusten lähtökohtana on ollut varautuminen mittavaan ja tuhovoimaiseen sodankäyntiin.

Oradour-sur-Glanen kylä Länsi-Ranskassa on viimeisiä paikkoja Länsi-Euroopassa, jossa paikalleen jätetyt rauniot yhä kertovat toisen maailmansodan julmuuksista. Kesällä 1944 **Adolf Diekmannin** komentama rykmentti toteutti kylässä joukkomurhan, jossa kuoli 642 kylän reilusta 700 asukkaasta. Sodan jälkeen kenraali **Charles de Gaulle** kielsi kylän jälleenrakentamisen ja vaati sen säilyttämistä muistutuksena natsien julmuuksista. Sitä luonnehtii saksankielinen käsite *Mahnmal* – historian negatiivisista ja jopa raakalaismaisista puolista kertova muistomerkki, jolle ei ole suomenkielistä vastinetta.

Oradour-sur-Glanen kohtalo herättää ajankohdaisia miellelyhtymiä. Ukrainan tilanne ja Venäjän armeijan toteuttamat pöyristyttävät sotarikokset ovat nostaneet mediassa pintaan ennennäkemättömän määrän historiallisia rinnastuksia. Venäjän armeijan strategiseen repertuaariin kuuluu myös monumenttien, historian ja kulttuuriperinnön tuhoaminen, mistä kertovat esimerkiksi pyrkimykset hävittää Babyn Jarin holokaustimuistomerkki ja **Stalinin** sotarikoksiin liittyvät arkistot.

Inhimilliset katastrofit ja joukkomurhat ovat nyt itsestäänselvästi huomion keskipisteessä, mutta

Ukrainan Uzhokissa sijaitseva, vuonna 1745 rakennettu Arkkienkeli Mikaelin kirkko kuuluu Unescon maailmanperintökohteisiin.

kun rauha jossain vaiheessa saavutetaan, keskustelu kulttuuriomaisuudelle koituneista tuhoista ja materiaalistien muistijälkien luomisesta tulee ajankohtaiseksi.

Useat ukrainalaiset ovat jo nostaneet blogeissaan esiin kulttuuriperinnölle koituneita tuhoja. Ne kattavat muun muassa poltettuja kirkkoja, taidekokoelmien ja -museoiden epäselviä kohtaloita sekä varhaisia modernistisia rakennuksia 1920- ja 1930-lukujen taitteesta. Ukrainassa on seitsemän Unescon maailmanperintökohdetta ja kymmeniä aielistalla olevia kohteita.

Maailmanperintökohteet painottuvat maan länsiosiin. Venäjän armeijan harjoittaman asutuskusten järjestelmällisen pommittamisen takia suurimmassa vaaravyöhykkeessä ovat Lvivin vanha keskusta sekä 1500–1800-lukujen puukirkot Puolan ja Ukrainan välisellä raja-alueella.

KULTTUURIPERINNÖN ja symbolisesti merkitävien rakennusten ja monumenttien tuhoaminen on kuulunut sodankäyntiin yhtä kauan kuin arkkitehtuuria on ollut olemassa. Tunnetuimpia varhaisia esimerkkejä ovat vanhan Parthenonin polttaminen Persian ja Ateenan välisessä sodassa

vuonna 480 ekr. sekä Jerusalemin temppelin ja koko kaupungin tuhoaminen vuoden 70 jkr. roomalaisvaltauksessa. Uskonnollisten rakennusten ja monumenttien tuhoamisvimmaa sodankäynnissä päivitteli jo historioitsija **Polybius** 100-luvulla ennen ajanlaskun alkua.

Yllättävän usein rakennusperinnölle ja kulttuuriomaisuudelle koituneet tuhot ovat johtuneet sisällissodista ja vallankumouksista sekä kietoutuneet uskonnollisiin kiistoihin. Uuden ajan alun uskon-sodat aiheuttivat mittavaa tuhoa uskonnollisille rakennuksille, ja jatkoa seurasi Ranskan vallankumouksessa. Kun Ranskassa alettiin 1830-luvulla muotoilla maailman ensimmäistä valtiollista rakennusperinnön restaurointi-ideologiaa, Pariisin Notre-Dame ja monet muut monumentit olivat valankumouksen kuvainriiston ja tuhojen runtelemia.

Viimeisen reilun sadan vuoden aikana ihmiskunta on sekä rakentanut että tuhonnut ennennäkemättömän paljon rakennettua kulttuuriperintöä. Fossiilisen energian läpimurto arkkitehtuurissa ja sodankäynnissä käänsi 1900-luvun alussa uuden historian lehden, jonka seurauksena suuri osa Keski- ja Itä-Euroopan rakennusperinnöstä on rekonstruktion tulosta.

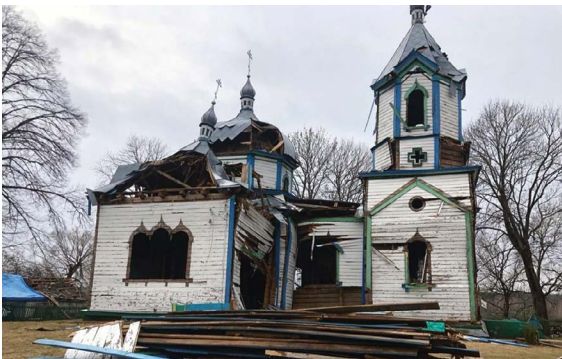
Ensimmäisessä maailmansodassa tuhotut Pohjois-Ranskan kaupunkikeskustat korjattiin ja rekonstruoiitiin 1920-luvulla. Toisessa maailmansodassa tuhon mittakaava oli huomattavasti laajempi, ja rauhan tultua historiallisten ympäristöjen

restaurointi ja rekonstruointi olivat kaikkialla tärkeitä välineitä sodasta toipumisessa sekä historiallisen jatkuvuuden manifestaatioita.

Restaurointi- ja suojeluideologioiden kehitystä on mahdotonta ymmärtää ilman 1900-luvun alkupuoliskon kahden suursodan aiheuttamia poliittisia ja ideologisia taustatekijöitä. Voisi jopa väittää, että suojelun ja restauroinnin alan kansainvälisten sopimusten lähtökohtana on ollut varautuminen mittaavaan ja tuhovoimaiseen sodankäyntiin.

ENSIMMÄISET kansainväliset sopimukset, joissa lausuttiin kulttuuriperinnöstä ja rakennusperinnöstä, olivat Haagin rauhankonferenssien sopimukset vuosilta 1899 ja 1907. Aloite tuli yllättävältä suunnalta, Venäjän tsaari **Nikolai II:lta**, joka samanaikaisesti kohdisti maailmanlaajuisia julkuksuutta saaneita sortotoimenpiteitä Suomen suuriruhtinaskuntaa kohtaan.

Haagin sopimukset pyrkivät luomaan maailmanlaajuisia pelisääntöjä sodankäynnille enteillen ilmassa ollutta suursodan uhkaa. Vuoden 1899 sopimukseen kirjattiin artikla kulttuuriperintökohteiden ja sairaaloiden säästämistä ja merkitsemistä asianmukaisin tunnuksin. Vuoden 1907 sopimuksessa artiklaa tarkennettiin ja kohteet ohjeistettiin merkitsemään neliömäisillä paneeleilla, jotka oli jaettu mustaan ja valkoiseen kenttään.

Vuonna 1862 rakennettu Viazivkan kylän kirkko Žytomyrin lähellä tuhoutui Venäjän hyökkäyksessä 7.3.2022.

Jerusalemin roomalaisvaltaus ja tuho (70 jkr.) vuonna 1493 laaditun kronikan kuvituksessa.

Reimsin tuhottu katedraali ja vanha keskusta Ranskassa vuonna 1916.

”

Viimeisen reilun sadan vuoden aikana ihmiskunta on sekä rakentanut että tuhonnut ennenäkemättömän paljon rakennettua kulttuuriperintöä.

Saksalainen historioitsija **Gustav Droysen** jakoi teoksessaan *Grundriss der Historik* (1868) menneisyydestä säilyneet todistusaineistot kolmeen kategoriaan: jäänteisiin, lähteisiin ja monumentteihin. Tässä jaottelussa jäänteet ovat jotain sattumalta säilynyttä, lähteet tietoisia ja tarkoituksellisia ja monumentit sekä tietoisia että tiedostamattomia jälkiä. Droysen ymmärsi historian ja historiallisen lähdeaineiston käsitteen laajasti, ja siihen kuului kaikki ihmiskunnan jälkeensä jättämä kirjallinen ja materiaallinen kulttuuri. Droysenin ajattelun taustalla näkyy Euroopan historiassa poikkeuksellisen pitkä rauhanomainen ajanjakso.

Raunioromantiikan aikana 1800-luvulla rauniot nähtiin jonain kauniina ja uinuvana, menneisyyden kultakaudesta muistuttavina jäänteinä. Klassisessa artikkelissaan ”Die Ruine” (Rauniot, 1911) filosofi **Georg Simmel** luonnehti raunioita rauhan tyysijoiksi. Pian syttyneen maailmansodan seurauksena raunio-ideaan kietoutui uudenlainen merkityskerrostuma: väkivalta, tuho ja jälleenrakennus.

Maailmansodat vaikuttivat merkittävästi sekä Ateenan julistukseen monumenttien suojelusta

(1931) että julistuksista tunnetuimpaan, Venetsian julistukseen (1964). Sittemmin sodankäyntiin liittyvät kulttuuriperintöä koskevat sopimukset ovat kulkeneet rinta rinnan rakennusperinnön sopimusten kanssa. Laajamittaisen tuhon uhka ei ole kuitenkaan ollut vuosikymmeniin yhtä ajankohtainen kuin se oli vielä 1900-luvun puolivälissä.

AIKA näyttää, millä tavoin nyt kärjistynyt kriisi herättää kulttuuriperintöalan kansainvälisen yhteisön uudistamaan sopimuksia. Syyria ja Isis olivat liian kaukana lännen politiikasta herättääkseen laajamittaista keskustelua tällä saralla, puhumattaan kehittyvistä maista, joiden pitkittyneet sodat ovat saaneet mediassa korkeintaan marginaalista huomiota, jos sitäkään.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan saa myös pohdintaan, millä tavalla 2020-luvulla Euroopassa käytävän sodan muisto ja muistutus ihmiskunnalle rakennetaan materiaalisessa todellisuudessa. Käsityksemme nyt käytävästä sodasta muotoutuu yhä enemmän digitaalisessa todellisuudessa, jota hallitsee jo antiikin kolikoissa ja historiallisessa printtimediassa harrastettu sotapropaganda, informaatiovaikuttaminen ja disinformaatio.

Monumentit ja symbolisesti tärkeät paikat muotoutuvat digitaalisessa todellisuudessa uudella tavoin, kuten toukokuun alussa järjestettynä Punaisen torin virtuaaliprotestina. Joukkohaudat, poltetut kirkot ja rakettien runtelemat kerrostalot muistuttavat kuitenkin maailmassaolon väistämättömästä materiaalisuudesta.

Rakennusperintöön liittyvä symboliikka ja merkitykset nähdään uudenaikaisessa valossa, kun merkittävin siihen kohdistunut tuhovoima Euroopassa on ollut vuosikymmenien ajan sodan sijaan kiinteistöihin kohdistuva liiketoiminta. ●

Ajattelen, siis skissaan

Luonnostelu käsin piirtämällä osoittautui yllättävän hankalaksi, kun takana oli vuosi etäopetusta pelkkien digilaitteiden välityksellä.

Teksti ja kuvitus PIHLA TAMMISTO

Kun olimme toisen
opiskeluvuoteni syksyllä
viettäneet joitakin
viikkoja lähiopetuksessa,
se jälleen päättyi.

Teimme ala-asteella hölmöläisnäytelmän, johon meillä ei ollut aikaa rakentaa lavasteita. Niinpä kaksi meistä laittoi kätensä yhteen kaareksi ja lausui yleisölle: ”Tässä on ovi. Kuvittele tähän talo.” Aikuiset nauroivat ja kuvittelivat talon. Talossa oli todennäköisesti punamultaiset seinät ja valkopieliiset neliruutuiset ikkunat.

Vuoden 2020 syksyllä aloitin toisen opiskeluvuoteni ja palasimme yli puolen vuoden jälkeen piirustussaliemme suojiin maskeinemme, käsidesinemme ja ennen kaikkea piirustuksinemme. Saimme hetkeksi takaisin välittömän vuorovaikutuksen piirtämällä, kyvyn luonnostella lennossa opettajillemme, parillemme ja ryhmällemme.

Ikävä kyllä kävi hyvin nopeasti ilmi, ettei lennosta skissailu ollut vahvuuteni. Ajatukseni ja paperin välillä jokin kohta oli auttamattomasti poikki, kuin vieras kieli, jonka ehkä joskus olin osannut, mutta jota en enää kyennyt käyttämään.

Olin toki piirtänyt paljon käsin myös korona-aikana, mutta lähinnä viimeistelyjä esityksiä, joissa ilmaisuvoima oli hiottua, viivat harkittuja. Nopeita vaikutelmiani ja ajatuksiani en sen sijaan ollut tottunut piirtämään selvästi välittyvään muotoon koronan aikana, enkä ehkä sitä ennenkään. Toivoin vähän väliä, että ajatukseni siirtyisivät telepaattisesti eteenpäin ja skissaamisen sijaan voisin vain sanoa: ”Tässä on ovi. Kuvittele tähän talo.”

YHTEISKUNNAN digitalisoituessa käsin tekemisestä puhutaan kaiken aikaa enemmän. Opiskelijan näkökulmasta erityisen keskeisiä ovat olleet tutki-

mukset, joissa on todettu käsin kirjoittamisen auttavan muistiinpanojen muistamisessa.

Käsin piirtämisestä puhutaan yhtä lailla: taideopetuksessa peruskoulusta yliopistoon osataan kertoa käsin piirtämisen kehittävän omaa ajattelua ja ilmaisua. Arkkitehtuurin kentällä esimerkiksi **Juhani Pallasmaa** sanoo kirjassaan *Ajatteleva käsi* (2017): ”Suorituksen asteittain täydellistyessä havainto, käden toiminta ja ajattelu menettävät itsenäisyytensä ja ne muodostavat yhden, alitajuisesti koordinoituvan ärsyke-reaktio-järjestelmän.”

Kuten Pallasmaakin tuo esiin, käsin piirtäessä informaatio kulkee kahteen suuntaan. Toisaalta piirtäjä välittää omat ajatuksensa, toisaalta ulkoisia havaintoja piirtämällä hän vastaanottaa informaatiota ympäristöstään.

Informaation vastaanottaminen nopeasti piirtämällä ei ollut minulle paljoa sen helpompaa kuin informaation antaminenkaan. Viime syksynä olin Suomen Rooma-instituutin arkkitehtiopiskelijakurssilla Italiassa, jossa käsin piirtämisellä oli valtavan keskeinen rooli. Valokuvasin paljon – kuvaesseeni kulumasta ja patinasta julkaistiin Arkkitehti uutisissa 1/2022 – mutta silmillä näkemistä tärkeämpää oli näkeminen käsin. Piirsimme joka päivä, skissejä, töhryjä, mittapiirustuksia, lave-rauksia, tussia, vahaliituja, puuvärejä. Vapaasti, mutta jatkuvasti.

Tekniikkani kehittyi, tunsin miten silmäni alkoi kiinnittää huomiota varjojen polveiluun pitkin ikkunankarmia, ikkunoiden killittävään rytmiin, valoanielevään syvennykseen. Kuukauden mittaan

”

Puolentoista vuoden
etäopetuksen aikana
ajatteluprosessini ovat
tapahtuneet pääasiassa
tietokoneella.

käteni oppi yhdistämään yksityiskohdat ja vaikutelmat toisiinsa ja aloin ymmärtää, mitä minun olisi jätettävä piirtämättä ja mitä olisi väritettävä, jotta saisin välitettyä itselleni ja muille sen, mitä havaitsin.

Opin mitä eroa on nähdyn, havaitun ja koe-tun piirtämisessä. Sen mitä näen, voin tallentaa kamerallani. Sen mitä koen, voin yrittää piirtää, mutta kovin tarkkoja skissejä en kokemuksistani saanut aikaan. Sen sijaan opin piirtämään sen, mitä havaitsin, asiat, jotka olivat olemassa kokemuksen ja näkemisen välimaastossa.

Viivat eivät aina ole oikeasuhtaisia ja suoria, mutta epäselviä tuhrujakin tekevän skissaajan käsi muistaa, mitä viivoja se on kulkenut. Kun kontaktini näkemääni on ollut värien, kynien ja paperin kautta fyysinen, se on jättänyt minuun muistijäljen. Vaikka skissini katoaisivat, muistan, mikä minua on kiehtonut ja miksi.

KUN olimme toisen opiskeluvuoteni syksyllä viettäneet joitakin viikkoja lähiopetuksessa, se jälleen päättyi. Emme tuolloin vielä tienneet, että menisi puolitoista vuotta, ennen kuin seuraavan kerran skissailisimme ohjauksissa.

Niiden puolentoista vuoden aikana ajatteluprosessini ovat tapahtuneet pääasiassa tietokoneella. Kiireisen opiskelijan arjessa skissit eivät johda suoraan palautuksiin, eikä niitä siksi tule tehtyä niin runsaasti kuin täysipainoinen suunnittelu-prosessi kenties vaatisi. Toisaalta on opiskelijoita,

joilla opiskelu on takunnut päivävästaisestä syystä: jos ajatteluprosessi tapahtuu luontevasti käsin ja paperille, sen vieminen opetustilaisuuksiin on ollut vaikeaa. Etäopetuksessa esiteltävät skissit vaativat valokuvausta, välillä skannaamista. Tällöin ne muuttuvat staattisiksi, niihin ei enää voi piirtää päälle, niitä on vaikea kehittää ja tutkia eteenpäin.

Etäajan nyt päätyttyä kommunikaatio palaa taas paperille, ainakin osittain. Siitä huolimatta opiskelussa säilyvät samat realiteetit, jotka ajavat nopeasti työstämään koneella olevaa aineistoa loppupalautusformaattissaan. Käsin ajattelun tärkeydestä ollaan kaiketi yleisesti yhtä mieltä. Sen oppiminen on kuitenkin piirustustaidoista riippumatta pitkä prosessi, joka vaatii oman työrauhansa siinä missä digitaalistenkin välineiden opettelu. Hektisillä opintojaksoilla työrauhaa ei kuitenkaan välillä ole kummallekaan.

Kun katson havaintojani, jotka olen piirtänyt paperille viimeisen puolen vuoden aikana, näen hyvin paljon yksityiskohtia, erittäin paljon ovia. Jokainen havainnoista piirtämäni ovi ilmaisee jollakin tapaa rakennusta, johon se on suunniteltu. Kun ajatusten ja havaintojen piirtämisen kielen vähitellen oppii, on ehkä mahdollista piirtää paperille ovi, joka kuuluu juuri siihen suunnitelmaan, joka päässä vasta muhii, ja sanoa: ”Tässä on ovi. Kuvittele tähän talo.”

Kädelläni ja mielelläni todella on yhteys, jonka alan vähitellen löytää, eikä se ole poikki, ainoastaan vailla harjaannusta. ●

Lumir

Lumir akustiikkaratkaisu saumattomasti kaikissa sävyissä.

Lumir Comfort™ akustiikkapinnoite
EduCityn kulkusilloissa ja seinissä.
Akustoivana pohjamateriaalina
Lumir Board.

Saumaton A-luokkaan asti yltävä
hiilinegatiivinen akustiikkaratkaisu
taipuu kaikkiin sävyihin ja
muotoihin säilyttäen tilan
arkkitehtonisen ilmeen.

Lisätiedot:

lumir.fi tai Marko Makkonen 040 519 5990

VARIO

Salla Eckhardt valittiin Yhdysvaltain kansallisen tietomallihankkeen johtoon vuonna 2021. Hankkeen tavoitteena on edistää digitaalista standardointityötä.

Tietomalleja maailmalle

Arkkitehti Salla Eckhardt on suunnitellut pilvenpiirtäjiä ja pääkonttoreita, mutta eniten häntä kiehtovat tietomallit, teknologia ja digitalisaatio. Yhdysvaltojen kansallista tietomallihanketta johtava entinen tamperelainen on kehittänyt muun muassa Digital Building Lifecycle -konseptin, jossa koko rakennuksen elinkaari digitalisoidaan alusta loppuun.

Teksti ANNI VARIS

Kun Salla Eckhardt lapsena haaveili arkkitehdin ammatista, hän unelmoi rakentavansa lentokentän ja kurvaavansa työmaalle mustalla maastoautolla. Hän halusi olla mukana megahankkeissa.

Nyt niitä on tullut tehtyä.

”Kesällä siitä tulee seitsemän vuotta, kun muutin Yhdysvaltoihin”, Eckhardt kertoo. ”On tullut rakennettua data-senttereitä, pilvenpiirtäjiä, Amazonin ja Microsoftin pääkonttorit.”

Eckhardt työskentelee Microsoftin kiinteistöjohtamisen organisaatiossa globaalina innovaatiojohtajana. Viime vuonna hänet valittiin Yhdysvaltain kansallisen tietomallihankkeen johtoon.

Kaikki sai alkunsa arkkitehtiopinnoista Tampereelta. Tampereen yliopiston, silloisen teknillisen korkeakoulun, arkkitehtuuriosasto profiloitui virtuaalirakentamiseen ja tietomallipohjaiseen suunnitteluun.

Eckhardt innostui tietomalleista, ja jo toisena opiskeluvuonna hän tiesi, että hänestä ei tule suunnittelijaa. Prosessit ja teknologiat kiinnostivat enemmän.

Arkkitehtipintojen lisäksi hän kävi muiden insinööritieteiden luennoilla ja laskentaharjoituksissa.

”Perusvaatimuksiin verrattuna siinä oli triplamäärä töitä, mutta olin niin kiinnostunut kaikesta”, Eckhardt sanoo. ”Ei ollut ketään, jonka jalanjäljissä seurata, joten loin oman urapolkuni.”

SUOMALAISTEN digiosaaminen on Eckhardtin mukaan ”järkyttävän kovaa”. Suomessa rakennusalalla on tehty jo ainakin kaksikymmentä vuotta sitä, mitä muualla vasta suunnitellaan.

”Nostan hirveästi hattua **Teemu Lehtiselle** ja kaikelle Kira-Digissä ja KIRAHubissa tehdylle työlle. Tuokaa se osaaminen tänne maailmalle!”, Eckhardt kehottaa. ”Siinä on vientituote.”

Eckhardt pitää myös suomalaisen arkkitehtikoulutuksen laatua erittäin korkeana. Yhdysvalloissa törmää usein ajatukseen, että arkkitehdit suunnittelevat vain rakennuslupakuvia varten. Ammattitermejäkään ei ymmärretä, koska niitä ei ole opetettu.

”Ensin luulin, että se johtui ulkomalaisen aksentistani”, Eckhardt sanoo.

”Johdan rakentamisen, kiinteistöjohtamisen ja rakennetun ympäristön digitaalisaatiota vieraalla kielellä, mutta se onnistuu, koska opiskelin Suomessa.”

Kuinka suomalainen arkkitehti ja tutkija Tampereelta sitten päätyi Microsoftin innovaatiojohtajaksi? Yhdysvalloissa Eckhardt työskenteli Seattlen alueen suurimmassa rakennusliikkeessä Sellennillä innovaatio- ja tuoteteknologioiden johtajana. Siellä hän oli mukana HoloLens-älylasien prototyypin testausryhmässä.

Eckhardt ryhtyi kehittämään sitä, kuinka HoloLensin avulla voitaisiin kokea rakennettu ympäristö digitaalisessa muodossa, vaikka olemassa olisi vasta tietomalli.

”Laitettaisiin vain lasit päähän ja lähdetäisiin kävelemään. Alun perin laseja ei ollut suunniteltu niin valtavien tietomassojen ja visuaalisen datan käsittelyyn, mutta saimme sen toimimaan”, Eckhardt sanoo.

”Samalla jututin HoloLensin ja Mixed Reality -alustan kehittäjiä. Sain tietää, että Microsoftin kiinteistöjohtamisen

Ei ollut ketään, jonka
jalanjäljissä seurata,
joten loin oman
urapolkuni.

organisaatioon perustetaan innovaatiokeskus. He ottivat minuun yhteyttä ja tarjosivat töitä, joko tutkimus- ja kehitysjohtajan tai vaihtoehtoisesti Transformation Services -johtajan paikkaa.”

Ensimmäinen vaihtoehto kuulosti tutulta, mutta kukaan ei oikein osannut määritellä, mitä Transformation Services -johtajan työnkuva tulisi pitämään sisälleen. Siispä Eckhardt valitsi sen.

Aluksi uuteen työhön liittyi vanhojen kampusten esteettömyyden innovointia, mutta Eckhardt siirretti tehtävät operatiivisen toiminnan puolelle.

”Se oli päivän selvää peruskorjausta. Sen sijaan, että ratkomme olemassa olevia ongelmia jälkikäteen, meidän pitäisi osata ennaltaehkäistä ne.”

Eckhardt ehdotti ratkaisuksi kokonaan uutta konseptia.

DIGITAL Building Lifecycle eli rakennusten digitaalinen linkaari on Eckhardtin kehittämä konsepti, jossa koko rakennuksen linkaari digitalisoidaan

alusta loppuun niin, että projektin aikana kaikki tieto on kaikkien saatavilla. Digitaalinen kaksonen eli rakennuksen digitaalinen vastine tehdään ensin ja vasta sitten toteutetaan fyysinen rakennus.

”Hankkeessa on meneillään kolmas vuosi. Keräämme aineistoa ja toistaiseksi vaikuttaa lupaavalta”, Eckhardt kertoo. ”Aasian markkinoilla on jo kiinnostuttu.”

Eckhardtin mukaan konsepti demokratisoi datan käyttämistä, tukee tiedon saavutettavuutta ja helpottaa kommunikaatiota, sillä visuaalinen data auttaa havainnollistamaan asioita myös alan ulkopuolisille toimijoille.

”Turhat investoinnit karsiutuvat toivottavasti pois, kun siirrytään ennakoivaan kustannusten hallintaan ja suunnittelun ohjaukseen.”

”Tässä kyseenalaistetaan se, miten paljon fyysisistä dokumentaatiota tai tavaraa pitää ylipäätään tuottaa. Tietomalliohjelmassa huomioidaan myös materiaalien uudelleenkäyttö.”

Hanke on mittava, mutta rakennusalalla on paljon asioita, joita voitaisiin tehdä paremmin. Siihen Eckhardt tähtää.

Hänen mukaansa kaikkien arkkitehtien pitäisi olla kiinnostuneita tietomallinnuksesta, digitaalisista kaksosista ja metaversumista – ylipäätään digitaalisuudesta ja datan visualisoinnista.

”Datan analytiikka ja hallinta olisi kova kombo. Arkkitehdit voisivat tarjota asiakkaalle visuaalisen tietokannan ja auttaisivat analysoimaan dataa sekä ymmärtämään, miten kiinteistö toimii ja miten sitä huolletaan”, Eckhardt ideoi.

Työ on Eckhardtille intohimo.

”Elämäntehtäväni on viedä muutoksia läpi ja yrittää houkutella ihmisiä adoptoimaan uusia prosesseja ja työtapoja. Haluan, että rakennusteollisuus pysyy houkuttelevana vaihtoehtona nuorille myös tulevaisuudessa.”

Salla Eckhardt puhuu ATL Meet 2022 -tapahtumassa Turun Logomossa 7.–9.9.2022.

Jotain korjattua, jotain puusta

Arvokas vanha koulurakennus korjattiin, toinen purettiin ja tilalle rakennettiin uusi vähähiilinen puukoulu. Suunnittelijat Jaakko Keppo ja Hilla Rudanko kertovat Pakilanpuiston laajasta koulu- ja päiväkotihankkeesta.

KUVAT: MARTIN SOMMERSCHIED / KUVATOIMISTO KUVIO

Halkosuontien koulun laajennus toteutettiin puurunkoisena.

Halkosuontien puurakenteinen koulurakennus valmistui Helsingin Pakilaan huhtikuussa 2022. Pakilanpuiston ala- ja yläasteen sekä päiväkodin rakennushanke toteutetaan allianssimallilla, jossa yhtenä Helsingin kaupungin kumppanina toimii työyhteisöliittymä Arkkitehdit Frondelius + Keppo + Salmenperä ja Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen.

Helsingin kaupunki antoi arkkitehtitoimistoille tehtäväksi suunnitella, miten koulu- ja päiväkotirakennukset sijoitetaan Länsi-Pakilan alueelle. Tilaohjelma jakaantui lopulta kahteen eri taloon Halkosuontielle ja Elontielle, koska kaikki ei mahtunut yhdelle tontille.

Valmistuneen puukoulun pääsuunnittelijana toimi arkkitehti **Jaakko Keppo** ja pääsuunnittelijan varahenkilönä arkkitehti **Hilla Rudanko**.

Jaakko Keppo: ”Ratkaisussa nuorimmat lapset eli päiväkotia 1.–2. luokat sijoittuvat korttelia pohjoisempaan, Elontien päiväkoti-koulurakennukseen, jonka rakentaminen on vasta käynnistymässä. Siinä Hilla toimii pääsuunnittelijana. Vanhemmat lapset 3.–9. luokilta sijoittuvat Halkosuontien koululle, jonka korjaus ja laajennus valmistuivat nyt keväällä.

Halkosuontien korjausosa on arkkitehti **Jorma Järven** 1950-luvulla suunnittelema arvokas koulurakennus, jota pyrittiin hyödyntämään ja korjaamaan niin, että se säilyisi mahdollisimman alkuperäisenä. Laajennus tehtiin puurakenteisena matalana siipenä, joka rajaa pihaa.

Vanha yläaste Kehä I:n vieressä oli niin huonossa kunnossa, että se jouduttiin purkamaan. Yläasteen tontille suunnitellamme työyhteisöliittymänä liikunta-areenan, jonka rakennuttajana on Helsingin NMKY.

Järven suunnittelema vanha koulu ei ollut kaavalla suojeltu, vaan suojeltavaan verrattava. Oli tärkeää, että se korjattiin ja uudisrakentaminen eli koulun laajennus tehtiin mahdollisimman vähähiilisenä. Vanhoistakin kouluista saadaan korjaamalla käyttökelpoisia.

Erityistä Halkosuontien laajennuksessa ja tulevassa Elontien rakennuksessa ovat vaikeavammaisille oppilaille tarkoitettut luokahuoneet. Vastaavia opetustiloja on jo, mutta nämä ovat Helsingissä ensimmäiset, jotka on tehty uudisrakennukseen.”

Hilla Rudanko: ”Rakennussuojelun tavoitteiden lisäksi hankkeessa huomioitiin Helsingin kaupungin hiilineutraaliustavoit-

teet tekemällä hiilijalanjälkivertailun perusteella rakennuksesta puurunkoinen. Selvitysvaiheessa betonirunko oli vielä vaihtoehtona. Hiilineutraaliustavoitteiden toteuttaminen ei ollut mikään itsestäänselvyys, sillä niiden jalkauttaminen on vasta pääsemässä vauhtiin.

Tämä on ensimmäisiä Helsingin kaupungin itse rakennuttamia puurunkoisia kouluja, joten pohdintaa riitti, kun punnittiin riskejä ja kustannuksia. Nyt osaisiin jo artikuloida paremmin, että hiilineutraalius on lähtökohtana samalla viivalla kuin toiminnallisuus, terveellisyys ja kustannukset.

Vastaava hiilijalanjälkivertailu tehtiin myös Elontien tontin kohdalla, mutta kohteen muut tiukat reunaehdot johtivat siihen, että rakennuksesta ei tehdä puurunkoista. Kestävän rakentamisen teemoista on tärkeää keskustella jokaisessa hankkeessa suoraan, vaikka parhaat ratkaisut eivät aina ole samat.

HR: Toimistojemme yhteistyö alkoi vuonna 2015 Sipoonlahden koulun kutsukilpailusta. Meillä on kokemusta myös tilaajan ja rakentajan kanssa yhdessä toteutettavista allianssi-hankkeista, joten tiesimme, että siinä on sekä hyviä että huonoja puolia.

Eri näkemykset otettiin huomioon jo hankkeen suunnittelu- vaiheessa, joten yhdessä istumista oli paljon, mutta olimme kaikki myös tosi sitoutuneita tekemiseen. Lopputulos vastaa suunnitelmia ja olemme siihen tyytyväisiä.

Projektissa korostui tiimityö. Teimme paljon vaihtoehtoratkaisuja yhteistyössä hankkeen suunnittelijoiden välillä, mikä on poikkeuksellinen toimintamalli verrattuna moneen muuhun hankkeeseen. Esteettinen kokonaisuus on meidän, Nomaji maisema-arkkitehtien ja Innovarchin sisustusarkkitehtien yhteinen.”

ANNI VARIS

Jorma Järven suunnittelema vanha koulurakennus korjattiin.

Työyhteisliittymän allianssihankkeen lisäksi AFKS Arkkitehteilla on työn alla puurakenteinen luonnontiedelukio Helsingin yliopiston Kumpulán kampukselle. Rudanko + Kankunen Arkkitehteilta valmistuu kesällä Helsingin yliopiston metsäaseman uusi puurakenteinen päärakennus Helsingin Hyytiälään.

RIL-SAFA TULEVIA KOULUTUKSIA

SUUNNITTELIJAN SOPIMUSPÄIVÄ

KSE, YSE ja ALLIANSSI
30.8.2022, Helsinki / Webinaari
ril.fi/sopu

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 23*

Koulutus alkaa 4.-5.10.2022, Helsinki / Webinaari
ril.fi/paasuunnittelija

PÄTEVYYSKOULUTUS TAVANOMAISSA PÄÄSUUNNITTELIJATEHTÄVISSÄ TOIMIVILLE*

Koulutus alkaa 4.-5.10.2022, Helsinki / Webinaari
ril.fi/pst

PÄÄSUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISPÄIVÄ

6.10.2022, Helsinki / Webinaari
ril.fi/psajankohtais

KORJAUSRAKENTAMINEN 2022

3.11.2022, Helsinki / Webinaari
ril.fi/korjaus

KORKEA RAKENTAMINEN 2022

Vastuullisesti korkealle
15.11.2022, Helsinki / Webinaari
ril.fi/korkea

LISÄTIEDOT VERKOSTA TAI

erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safo.fi, 041 528 2952
koulutussuunnittelija Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168

* Yhteistyössä ATL, RIA, RIL, RKL ja SAFA

ril SAFA

ANNI KOPONEN

Näyttelyssä on esillä paljon informaatiota mutta vähän alkuperäismateriaalia.

Valokeilassa Wivi Lönn

Arkkitehtuurimuseon Wivi Lönn -näyttely nostaa esiin tärkeitä teemoja, mutta jää visuaalisen materiaalin osalta suppeaksi. Esillä ei ole kuin yksi alkuperäispiirustus.

Teksti MARKUS LÄHTENMÄKI

Arkkitehtuurimuseo näyttää esimerkkiä uuden sesonkinsa aihevalinnoilla ja niiden laajalla käsittelyllä. Naisiin, sukupuoleen ja arkkitehtuuriin keskittyvä *Eläköön Wivi Lönn!* -näyttely koostuu suuresta, molemmat salit valtaavasta näyttelykokonaisuudesta, jossa esitellään sekä **Wivi Lönnin** (1872–1966) arkkitehtuuria että laajemmin nais- ja sukupuolikysymystä suomalaisen arkkitehtuurin historiassa ja nykymaailmassa.

Näyttelyn lisäksi kokonaisuuteen kuuluu Lönnin arkkitehtuuria käsittelevä laaja monografia ja tapahtumia, joista suurin oli toukokuussa järjestetty Wivi Lönn -festivaali. Teema on jatkoa Lönnin 150-juhlavuotisbuumille, johon lukeutuivat jo viime vuonna julkaistu elämäkerta, romaani ja valokuvateos.

Wivi Lönn ansaitsee paikkansa parrasvaloissa. Hän oli ensimmäinen nainen Suomessa, joka avasi oman toimistonsa ja teki menestyneen uran arkkitehtina.

Omana aikanaan – tai oikein sen jälkeen – hänen työnsä ei saanut ansaitsemaansa arvostusta. Lönnin 1890–1940 -luvuille ajoittuvan uran aikana hänen töitään ei esitelty Arkkitehti-lehdessä, eivätkä ammatilliset piirit noteeranneet häntä tasavertaisena suunnittelijana naisarkkitehtien aktiivisia vertaisjärjestöjä lukuun ottamatta. Niiden esittely onkin näyttelyn vahvuuksia.

Arkkitehtina Lönn ei ehkä luonut uusia suuntauksia, mutta suunnitteli lukuisia hyviä rakennuksia, joiden yksinkertaistettu, suoraviivainen arkkitehtuuri palvelee sekä niiden käyttäjiä että ympäröivää kaupunkitilaa. Lönn riisui julkisivuihin kansalliset, romanttiset ja usein miehiset koristeaiheet ja korvasi ne yksinkertaisilla ornamenteilla ja suoraviivaisilla linjoilla sekä loi tunnelmaa rakennusmassoilla, tiloilla ja niiden kierrolla.

On korkea aika, että hänen työnsä pääsee kunnolla esille.

PIIRUSTUKSET PUUTTUVAT

Näyttelyn seinätekstit esittelevät Lönningin uraa ja arkkitehtuuria tarkasti ja lukijaa aliarvioimatta, mutta samalla helppolukuisesti ja ymmärrettävästi. Muuten, mitä Lönningiin tulee, näyttely on karvas pettymys. Hyvin laadittujen tekstien ja grafiikoiden ohella Lönningin arkkitehtuurista ei juuri muuta olekaan esillä.

Pienessä salissa on parikymmentä informaatio-paneelia, joissa Lönningin arkkitehtuuria esitellään tekstin lisäksi uusilla ja näytävillä valokuvilla ja piirustusten pienillä reproduktioilla. Niiden lisäksi näytillä on ainoastaan yksi arkkitehtuuripiirustus, kehystettynä seinällä.

Näyttely nostaa esiin tärkeitä teemoja, avaa kauniisti Lönningin arkkitehtuuria ja on hyvin käsikirjoitettu, mutta tuntuu oudolta, että museo ei aseta kokoelmiaan esille, kun sillä tietävästi kuitenkin on suuri Lönningin piirustuskokoelma. Nyt siitä nähdään väläyksiä tulosteina julisteissa ja videolla, jossa museohenkilökunta käy piirustuksia läpi.

Olisi ollut hienoa nähdä piirustukset alkuperäisinä. Juuri näyttely antaisi mahdollisuuden panna esille arkkitehtuuriin liittyvä visuaalinen ajattelu ja materiaali niin, että ne yhdessä tilaan järjestettyinä luovat uusia merkityksiä.

Tämän ajattelun keskiössä ovat piirustukset, jotka monta sataa vuotta toimivat arkkitehtuurin ensisijaisena kommunikoinnin ja luomisen materiaalisena välineenä. Juuri niissä ovat näkyvissä arkkitehtuurin ydinasiat. Piirustusten altistuminen valolle on vakavasti otettava asia, mutta sen ei pidä estää näyttelyitä. Näin ei ole muissakaan museoissa.

AUKUSTI HEINONEN

Lönningin rakennukset ottavat kaiken hyödyn irti tonteistaan ja ympäristöstään ja luovat tarkkaa ja tasa-painoista arkkitehtuuria tiukan ja rationaalisen tilajaon ja -kierron ehdoilla. Tampereen paloasema (1908) ja NNKY:n talo Helsingissä (1928).

MIESTEN VARJOSSA

Arkkitehtuurimuseon näyttely toimii paremmin esitellessään arkkitehtuurin sijaan arkkitehtien sosiaalista elämää. Seinille tekstien väliin ripustetut mustavalkokuvien tulosteet luovat elävän kuvan arkkitehtien opinnoista ja verkostoista.

Esillä on myös Lönningin matkapäiväkirja, jossa kirjalliset kuvaukset, postikortit ja valokuvat dokumentoivat matkoja ympäri Eurooppaa. Tämä vaikuttava esine on näytteillä originaalina ja kaikki sivut on kauniisti tulostettu sen rinnalle. Matkapäiväkirja toimiikin näyttelyn tähtenä yhdessä naisarkkitehtien vertaistoimintaan liittyvän materiaalin kanssa.

Naisarkkitehtijärjestöjen Tuumastukien ja Architectan kokouspöytäkirjat, joihin kirjurit ovat tekstin lisäksi dokumentoineet tapahtumia skissein, antavat elävän kuvan vahvasta yhteisöstä, joka tarjosi sekä ammatillista että sosiaalista tukea. Järjestöjen jäsenluettelot ja valokuvat heidän matkoiltaan muistuttavat, ettei Lönning ollut poikkeus tai yksittäistapaus, vaan hänen ympärillään – ja jälkeensä – on ollut suuri joukko mieskollegoidensa varjoon jääneitä naisarkkitehteja.

Historian lisäksi näyttelyssä käsitellään arkkitehtuuria intersektionaalisuuden ja inklusiivisuuden näkökulmista nykyarkkitehtien aikalaishaastattelujen ja tietopakettien kautta. Näyttely tekee tärkeää työtä nostaessaan esiin erilaisia ääniä arkkitehtuurin kentältä ja herättäessään keskustelua aiheesta.

Kokonaisuutena Arkkitehtuurimuseon näyttely on täynnä innostavaa tietoa, mutta innostavaa nähtävää ei riitä sitä tukemaan. ●

Kirjoittaja on arkkitehtuurin historioitsija ja kuraattori.

ARCHITECTAN ARKISTO / KANSALLISARKISTO

Arkkitehtuurin opiskelua Polyteknillisessä opistossa Helsingissä. Naisia hyväksyttiin opiskelijoiksi vuodesta 1879 lähtien. Heidän opiskeluajansa oli vuoden miehiä lyhyempi ja kurssivalikoima karsittu. Kuva 1900-luvulta.

Arkkitehti Jalmari Lankinen oli myös taitava valokuvaaja

Lappeenrannan kaupunginmuseon runsaalla kuvamateriaalilla varustettu näyttelykirja esittelee tuotteliaan viipurilaisarkkitehdin Jalmari Lankisen elämäntyötä. Sotien jälkeen Lankinen suunnitteli paljon erityisesti Lahden seudulle.

Teksti ESA LAAKSONEN

KUVAT: JALMARI LANKINEN / LAPPEENRANNAN MUSEOT

Lappeenrannan museo järjesti viime vuonna näyttelyn, jossa esiteltiin Viipurissa toimineen arkkitehti **Jalmari Lankisen** (1894–1970) elämäntyötä. Sen yhteydessä julkaistiin kattava kirja, joka antaa erinomaisen kuvan Lankisen ammattitaidosta arkkitehtina ja myös valokuvaajana.

Kirjan aineisto perustuu Jalmari Lankisen pojan **Juha Lankisen** museolle lahjoittamaan materiaaliin sekä Viipurin maistraatin arkistosta pelastettuihin rakennuspiirustuksiin.

Antreassa syntynyt Jalmari Lankinen oli vaatimattomista oloista noussut suurperheen lapsi, joka kävi koulunsa Viipurissa sekä opiskeli **Alvar Aallon** kurssitoverina Teknillisessä korkeakoulussa Helsingissä. Lankinen oli taitava arkkitehti, joka suunnitteli laajasti ennen sotaa Viipurissa ja Karjalannaksella ja sodan jälkeen pääasiassa Lahden alueella.

”

Yksi hienoimpia Lankisen suunnitteleimia sairaaloita on Lappeenrannassa sijaitseva Tiuruniemen tuberkuloosiparantola, joka on valitettavasti jätetty rapistumaan.

Tiuruniemen tuberkuloosiparantola (1939).

Hengästyttävän pitkän työluettelon parhaat esimerkit 1920-luvulta ja 1930-luvun alusta löytyvät aivan Viipurin keskustasta. Näihin kuuluu useita isoja asuinkerrostaloja sekä merkittäviä julkisia- ja liikerakennuksia, kuten Viipurin Suomalainen Säästöpankki (1929), Tuomiokirkkoseurakunnan talo (1930) ja Viipurin maalaiskunnan talo vuodelta 1932.

Arkkitehtuuriltaan poikkeuksellisen hienon uusklassistisen Maalaiskunnan talon ylimpiin kerroksiin rakennettiin myös asuntoja, joista yhteen Lankisenkin perhe muutti Juhan synnyttyä.

Lankinen oli taitava valokuvaaja, ja kirjan kuvitus perustuu lähes kokonaan hänen ottamiinsa kuviin, joista osa on edistyksellisesti kuvattu Agfan värifilmille. Koska arkkitehti on tietenkin kuvannut myös omia rakennuksiaan ja työmaitaan sekä perhettään, kuvista muodostuu tekstien rinnalle kiinnostava dokumenttien sarja sekä rinnakkaistarina Lankisen ja Viipurin sotaa edeltävän kaupungin elämästä.

Työmaiden ja rakennusten ohella Lankinen kuvasi Viipurin läänin maisemia. Jatkosodan alussa hän pääsi kuvaamaan sodan vaurioittamaa Viipurin kaupunkia. Kuvat ovat valitettavan ajankohtaisia, kun Venäjä tekee tuhojaan Ukrainassa.

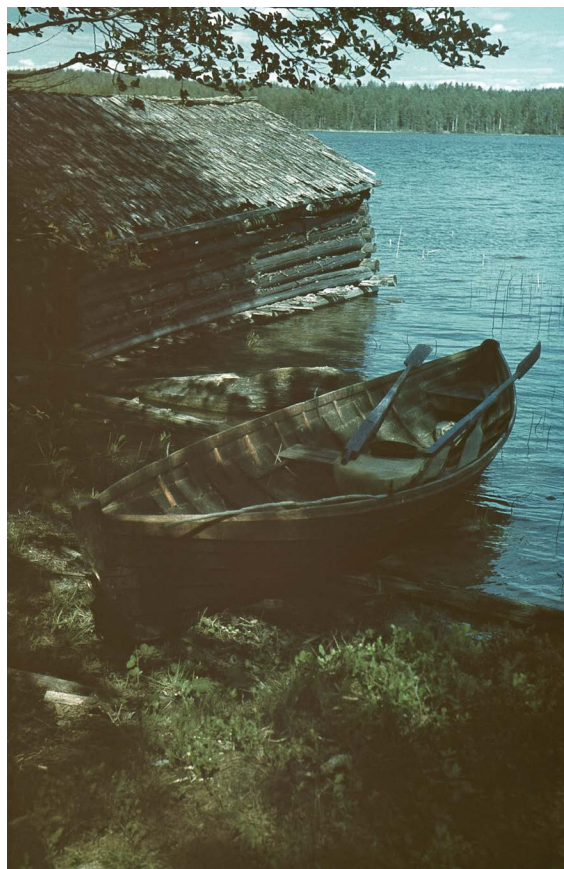
MYÖHEMMIN 1930-luvulla Lankinen suunnitteli lähinnä Viipurin esikaupunkeihin tai muualle Viipurin lääneihin. Muutaman isomman teollisuushankkeen, kuten Karjalan Myllyn (1931) ja Starckjohann & Co:n suuren varaston (1939), ohella kohteet olivat yleisiä saunoja, työkeskuksia, pankkien ja seurakunnan rakennuksia.

Juuri ennen sotaa hankkeiden koko alkoi kasvaa, ja osa toteutuksista on edelleen käytössä Suomelle jääneellä alueella ja venäläisten nykyisin hallinnoimassa Karjalassa Jääskessä, Lahdenpohjassa, Hiihtolassa, Käkisalmella ja Antreassa. Niihin kuuluu useita funktionalistisia sairaala- ja mielisairaalarakennuksia sekä runsaasti koulu- ja koulutusrakennuksia.

Miikka Kurri ja Anne Tahvanainen: Jalmari Lankinen – arkkitehti ja valokuvaaja Viipurissa. Etelä-Karjalan museon julkaisusarja nro 38. Lappeenrannan kaupunki/Lappeenrannan museot 2021.

Kesäpaikka Vuoksen rannalla Antreassa oli arkkitehdin henkireikä.

Viipuri raunioina syksyllä 1941, Otsakorven talo.

Yksi hienoimpia Lankisen suunnittelempia sairaloita on vuonna 1939 valmistunut Lappeenrannan Korvenkylässä sijaitseva Tiuruniemen tuberkuloosiparantola, johon toteutettiin myös funktionalistiset asuin- ja palvelurakennukset. Valitettavasti rakennuskohde on jätetty rapistumaan. Yksi ajan arkkitehtuurin helmistä oli Ensoon jäänyt kansakoulu vuodelta 1938.

Muita Lankisen ennen sotia suunnittelempia, nykyisen Suomen puolella olevia rakennuksia olivat muun muassa Ruokolahden edelleen käytössä oleva kunnantalo ja Kouvolan ensimmäinen funktisliike-talo, joka on sittemmin purettu.

Talvisodassa tuhotun Jääskän kunnantalon Lankinen suunnitteli jatkosodan aikana uudestaan ja se ehdittiin rakentaakin. Sodan jälkeen perhe muutti Jyväskylän ja Nastolan kautta Lahteen, jossa ammatillinen osaaminen toi suunnittelutehtäviä vielä 1960-luvun puolivälissä.

Kirja on hyvin kirjoitettu ja jäsennetty. Rakennusten kuvailussa on vältetty ammattitermiviidakot, ja kirjaa on miellyttävä lukea. Lankisen työt on esitelty laajasti, mutta joidenkin merkittävimpien töiden kohdalla kaipaaisi lisäkuvitusta erityisesti sisätiloista. Hienosti säilyneet ja ammattimaisesti reprotut rakennuspiirustukset voisivat olla mittakaavassa.

Kirjan lopussa olevasta kattavasta työluettelosta ja vuoden 1939 Viipurin kartasta voi etsiä Lankisen kaupungin keskustaan suunnittelempia rakennuksia, joista säilyneitä pääsee katsomaan myös Googlen kartan avulla. ●

Arkkitehtuurin edelläkävijät

The Women Who Changed Architecture esittelee yli sata arkkitehtuurin historiaan vaikuttanutta naisarkkitehtia 1800-luvun lopulta nykypäivään. Teoksen mukaan Euroopan vanhin säilynyt naisarkkitehdin suunnittelema rakennus löytyy Suomesta.

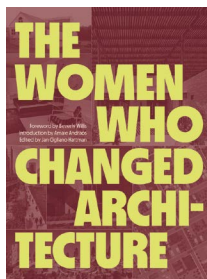
Arkkitehtuurin historia on ollut miesten valtakuntaa. Naisten rooli länsimaaisessa arkkitehtuurissa on vain 140 vuoden mittainen, jos on uskomisen teokseen *The Women Who Changed Architecture*. Toimittaja, historioitsija ja kustantaja **Jan Cigliano Hartman** on tuottanut kahdentoista avustajan voimin aihepiiristä teoksen, joka luo pohjaa myöhemmälle tutkimukselle.

Kirjassa esitellään 122 arkkitehdin uran valinneen naisen tarina. Edustettuna on arkkitehtuurin eri osa-alueilla meritoituneita naisia yhteensä 27 eri maasta. Painopisteenä on englanninkielinen Amerikka. Syy löytyy kirjoittajakunnasta, joka on kauttaaltaan pohjoisamerikkalaista. Toisaalta eurooppalaiselle ehkä yllättävä havainto on, kuinka Pohjois-Amerikassa lähdettiin edistämään tasa-arvoista arkkitehtuuriopetusta 1800-luvun puolivälin jälkeen. Eurooppa tuli jälkijunassa.

Suuriruhtinaskunta Suomi muodosti tässä poikkeuksen. Polyteknillisen opiston ovet avautuivat naisopiskelijoille, tosin ”ylimääräisinä” oppilaina. Ensimmäisenä heistä arkkitehdin tutkinnon suoritti **Signe Ida Katarina Hornborg** vuonna 1890. Hänen Porvooseen suunnitteleman VPK:n talo (1890) on teoksen mukaan Euroopan vanhin säilynyt naisarkkitehdin suunnittelema rakennus. Porista löytyy Hornborgin suunnittelema ”Signe-linna” eli apteekkari Nevanderin talo (1892).

Toinen oman osion teokseen saanut suomalainen on **Aino Marsio-Aalto**. Marsio-Aalto esitellään Milanon Triennaalissa palkittuna lasitaiteilijana ja ennen kaikkea yhtenä Artekin perustajista ja johtajista. Usean teoksessa esitellyn pioneerin kanssa hänellä on yhteistä paitsi rooli kuuluisan arkkitehdin aviopuolisona myös sisustuksen ja huonekalujen taitajana.

Aino Aallon itsenäinen osuus Aaltojen tuotannossa on saanut viime vuosina osakseen kasvavaa huomiota niin kotimaassa kuin ulkomailla. Hän on onnekkaampi kuin vaikkapa **Lilly Reich**. Reichin nimi sivuutetaan toistuvasti edelleen, vaikka hänen merkityksensä **Mies van der Rohe**n nimiin kano-

The Women Who Changed Architecture. Toim. Jan Cigliano Hartman. Princeton Architectural Press 2022.

Kirja on monipuolinen kimara arkkitehtuuriin jälkensä jättäneitä ja alalla edelleen vaikuttavia naisia.

nisoiduissa mestariluomuksissa (Barcelona-paviljonki, Villa Tugendhat) oli keskeinen.

Teos on jaettu kuuteen kronologisesti etenevään päälukuun, joita avataan johdantoteksteillä. Eri sukupolvia luonnehditaan oivaltavasti ja tarkastellaan sitä vaikutusta, mikä perustan luoneille, polkujen avaajille, tehtäväkentän avartajille, rajojen rikkojille, yhdistäjille ja lopulta paremman maailman innovaattoreille on osaksi koitunut.

Toisten ura on kestänyt seitsemän vuosikymmentä, kun jotkut ovat turhautuneina vaihtaneet arkkitehtuurin muuhun. Esimerkiksi ruotsalainen, toisen maailmansodan sytyttyä Yhdysvaltoihin emigroitunut **Greta Magnusson-Grossman** luopui suunnittelutyöstä uransa huipulla 1960-luvulla illuusionsa menettäneenä ja keskittyi kolme seuraavaa vuosikymmentä maisemamaalaukseen.

Valtaosa säilytti alun perin itselleen asettamansa tavoitteet. Jotkut lähtivät mukaan politiikkaan, kuten itävaltalainen **Margarete Scütte-Lihotzky**, joka lähti aviopuolisonsa kanssa Neuvostoliittoon rakentamaan sosialismia ja kollektivismia. Yli 80-vuotiaana hänelle myönnettiin Wienin kaupungin arkkitehtuuripalkinto. Scütte-Lihotzkyn standardisoitu Frankfurt-keittiö on toiminut modernin keittiön esikuvana.

Kirja on maantieteellisestä rajoittuneisuudesta huolimatta monipuolinen kimara arkkitehtuuriin jälkensä jättäneitä ja alalla edelleen vaikuttavia naisia. Eri sukupolvien asemaa valottavat johdantotekstit avaavat länsimaaisen yhteiskunnan kehitystä – tai stagnaatiota – laajemmasta kuin vain arkkitehtuurin perspektiivistä. Useimmilla kirjoittajilla on taustallaan mittava yliopistoura.

Kiintoisa kysymys on, ovatko Signe Hornborgin edelläkävijyyden jälkeen ennakkoluulot karisseet. Moninkertaisesti palkittu ja arkkitehtuuriensa uudistava **Dorte Mandrup** (s. 1961) ei uransa alkuvaiheessa tiedostanut minkäänlaista näkymätöntä syrjintää. Myöhemmin hän on todennut, että kysymys on edelleen ”poikien klubista”.

LAURI JÄÄSKELÄINEN

Tampereen arkkitehtuurin merkkiteoksia

Tampereen arkkitehtuuriopas ei tarjoa yllätyksiä suomalaisen arkkitehtuurin historiaa tunteville, mutta sopii hyvin kaupunkimatkailijan lukemistoksi.

Arkkitehtuurituristille vauhdikkaasti kasvava Tampere on tämän hetken kiinnostavimpia kotimaisia matkakohteita. Viime vuoden lopulla ilmestynyt *Tampereen arkkitehtuuriopas* onkin tervetullut lisä sinne suuntaavan matkailijan varustukseen, sillä aiemmin on täytynyt turvautua **Jorma Mukalan** yli kaksikymmentä vuotta sitten kirjoittamaan *Tampereen arkkitehtuuria* -oppaaseen.

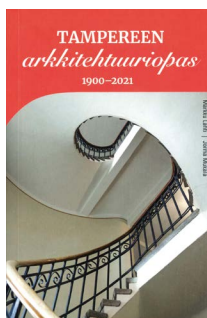
Tällä kertaa Mukalan työparina on ollut Alvar Aalto -museon entinen johtaja **Markku Lahti**, joka menehtyi hieman ennen teoksen ilmestymistä. Kirjoja vertaillen syntyy vaikutelma, että Tampereen arkkitehtuurin kova ydin on kirkastunut tekijöille prosessin aikana. Kohteiden lukumäärä on karsittu alle puoleen, ja tuloksena on johdonmukainen sarja Tampereen arkkitehtuurin merkkiteoksia. Kompakti formaatti on erittäin käyttökelpoinen kaupunkimatkailun kannalta: kirja mahtuu kätevästi takin taskuun, ja kohteet löytyvät helposti sisäkannan kartasta.

Tiukalla rajauksella on myös kääntöpuolensa. Nautin itse ”unohdettujen mestariteosten” bongauksesta arkkitehtuurioppaista, ja tässä suhteessa kirja tuottaa lievän pettymyksen – suomalaisen arkkitehtuurin historiaa tuntevalle lukijalle kohteet ovat entuudestaan kovin tuttuja. Kirjaa selaillessa alan mielessäni väitellä valinnoista tekijöiden kanssa: millä perusteella pois on jätetty esimerkiksi keskussairaala (**Erkki Helamaa**, **Veijo Martikainen** 1962), uintikeskus (**Pekka Helin**, **Tuomo Siitonen** 1980) ja poliisikoulu (**Pekka Salminen** 1992)? Joudunko sittenkin pakkaamaan Mukalan vanhan oppaan varmuuden vuoksi mukaan Tampereen matkoille?

ARKKITEHTUURIOPPAIDEN perusongelma on niiden nopea vanheneminen. Vaikka Tampereelle rakennetaan paljon uutta, uskon tämän oppaan säi-

Kirja herättää pohtimaan tamperelaisen arkkitehtuurin olemusta yleisemmin.

Markku Lahti & Jorma Mukala: Tampereen arkkitehtuuriopas 1900–2021. Vapriikki 2021.

lyvän ajankohtaisena vielä vuosia, sillä mukana on myös rakenteilla ja suunnitteilla olevia projekteja, kuten Tammelan jalkapallostadion (JKMM) ja Sara Hildénin taidemuseo (**Janne Hovi**).

Esipuheessa Lahti ja Mukala selittävät, että arkkitehtuuri merkitsee heille ennen kaikkea rakennuksia. Kaupunkisuunnittelua opas ei juuri käsittele, mutta esittelyteksteissä rakennusten rooli kaupunkimaisemassa kiteytetään napakasti muutamalla lauseella. Kirjassa analysoidaan lisäksi kolme kaupunkitilaa, jotka tekijöiden mielestä tekevät Tampereen keskustasta erityisen: Tammerkosken teollisuusmaisema, Hämeenkadun kaupallinen akseli ja monumentaalirakennusten Keskustori. Jään miettimään, saavuttaako parhaillaan rakentuva ratapiha-alue joskus vastaavan aseman.

Kirja herättää pohtimaan tamperelaisen arkkitehtuurin olemusta myös yleisemmin. Uudemman historian osalta valikoimassa painottuvat arkkitehtuurikilpailuihin pohjautuvat julkiset rakennukset, kuten Sampola (**Timo Penttilä**, **Kari Virta** 1962), Tampereen Työväen Teatteri (**Marjatta ja Martti Jaatinen** 1985) ja Sammon keskuslukio (**Olli-Pekka Jokela** 2005).

Yhtä silmiinpistävää on korkeatasoisen asunto-arkkitehtuurin vähäisyys – jos mukaan ei lasketa kahta tuoretta hybridikompleksia, viimeisen puolen vuosisadan ajalta kirjaan on kelpuutettu vain yksi asuinrakennus, **Mikko Kairan** vuonna 1990 suunnittelema Terästammela! Huolestuttavan niukaksi jää myös paikallisten arkkitehtitoimistojen panos, vaikka monet keskeiset suunnittelijat ovat opiskelleet Tampereella.

Jään odottamaan vastaavia arkkitehtuurioppaita myös muista suuremmista kaupungeista. Kuka tekisi sellaisen vaikkapa Oulusta?

KRISTO VESIKANSA

Todennäköisimmin viime vuosina on päässyt valokeilaan antamalla ehdotukselleen nimimerkin Siksak. Kuvassa Tampereen Vanhan Domuksen tontin suunnittelukilpailuun voittajaehdotus, jonka suunnitteli JADA ja Lindroos Architects.

Ei nimi ehdotusta pahenna?

Arkkitehtiutiset kävi läpi viimeisen viiden vuoden aikana yleisiin arkkitehtuurikilpailuihin jätettyjen yli kahden tuhannen ehdotuksen nimimerkit ja selvitti, millaiset ovat olleet suosituimpia.

Teksti ESSI OIKARINEN, PIPSA PENTTINEN

Usein toistellaan, kuinka arkkitehtuuri on parhaimmillaan paikan päällä koettuna. Jos rakennusta ei ole vielä olemassa, täytyy vaikutus tehdä esimerkiksi sanoilla.

Arkkitehtuurikilpailuissa ehdotukset palautetaan anonyymeinä, jotta tuomaristo voi arvioida ne mahdollisimman tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Tekijöiden itsensä sijaan suunnitelman julkisia ensiaskelia säestää heidän sille antamansa nimimerkki.

Mitä ehdotusten nimet kertovat nykyarkkitehtuurista tai arkkitehtuureista itsestään? Onko nimimerkillä väliä kisassa menestymisen kannalta? Kävimme läpi kaikki viimeisen viiden vuoden aikana Suomessa järjestettyihin yleisiin arkkitehtuurikilpailuihin jätettyjen ehdotusten nimimerkit. Ehdotuksia oli yhteensä 2389.

LUONTOVIITTAUKSIA JA KLASSISIA KIELIÄ

Kortteli, portti, piha, patio, atrium ja friisi. Arkkitehtuurikilpailujen kyseessä ollessa ei ole yllättävää, että 12 % ehdotusten nimistä varioi rakennuksen tai kaupungin osiin viittaavaa sanastoa.

Vuosina 2017–2021 Suomessa järjestettiin 25 yleistä arkkitehtuurikilpailua. Niistä kaksitoista oli alue- ja kaupunkitilan suunnittelukilpailuja (yhteensä 676 ehdotusta), viisi koulu- ja päiväkotit- (414), neljä museo- (875), kolme asumiseen liittyviä (210) ja yksi kirkkokilpailu (214).

Nimimerkit, joita on käytetty yli viisi kertaa viimeisen viiden vuoden sisällä (2017–2021):

Kruunu (8), *Avaus* (5), *Kehys* (5), *Kide* (5), *Syli* (5), *Yhteys* (5)

Teoksia, joiden nimiä on käytetty sellaisenaan kilpailunimimerkkeinä:

Täällä Pohjantähden alla
(romaanitrilogia, Väinö Linna)
Violons et raisins
(maalaus, Picasso)
Laitakaupungin valot
(elokuva, Aki Kaurismäki)
Melukylän lapset
(kirjasarja, Astrid Lindgren)
Es ist ein Ros entsprungen
(saksalainen jouluhymni)
Diamonds Are Forever
(James Bond -elokuva)
Lentäjän poika
(kappale, Edu Kettunen)

Tieteellisiä nimiä, joita käytetty nimimerkkeinä:

Alchemilla, *Anguilla anguilla*, *Astragalus*, *Cingulata*, *Cygnus*, *Tulipa suaveolens*

Suomenkielisiä kasvi- ja eläinlajeja:

Apila, *Aronia*, *Auringonkukka*, *Jäkälä*, *Kaisla*, *Peikondehti*, *Ruusunmarja*, *Valkovuokko*, *Tammi*, *Harjus*, *Hauki*, *Joutsen*, *Kyyhky*, *Merilokki*, *Tilhi*, *Tiira*, *Valkoselkätikka*

”

Jos haluaa jäädä historiaan, ei välttämättä kannata nimetä ehdotustaan Kruunuksi.

Vain neljä sadasta ehdotuksesta luottaa suoraan kuvailuun ja käyttää nimimerkissä adjektiivia, kuten vihreää, vehreää, uutta tai kaunista. Vaikka puu materiaalina on nosteessa, on se haluttu nostaa nimimerkkiin vain 20 ehdotuksessa eli alle prosentissa kilpailuehdotuksista.

Useimmiten mielikuvia pyritään luomaan monitulkintaisemmin.

Yksi kilpailunimimerkkien suosikkiteemoista on luonto: joka kymmenes ammentaa kasvi- ja eläinlajeista tai maisemanmuodoista.

Yhtä moni pyrkii liittämään ehdotuksen ikuisempiin kulttuurivirtoihin kielivalinnalla. Kymmenesosa suomalaisiin arkkitehtuurikilpailuihin osallistuneista nimimerkeistä on kreikkaa, latinaa, italiaa tai ranskaa – lentävistä lauseista ja niiden muunnelmista taidehistorian sanastoon. Ruotsinkielisiä sen sijaan on ainoastaan 2 % nimimerkeistä.

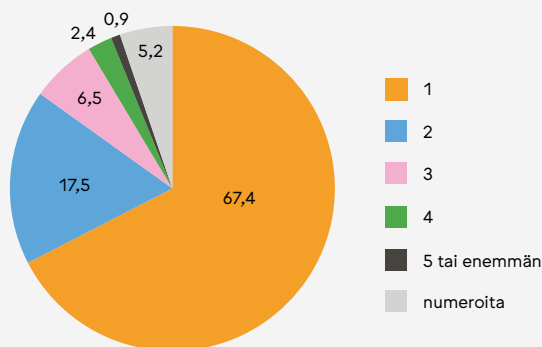
Länsimaisen kulttuurin iskevä numero kolme esiintyy ehdotusten nimissä useammin kuin kaikki muut numerot yhteensä: joka sadas nimimerkki ammentaa kolmikoista, kolminaisuudesta ja muista variaatioista.

PAIKANNIMI INSPIROI ALUEKISOISSA

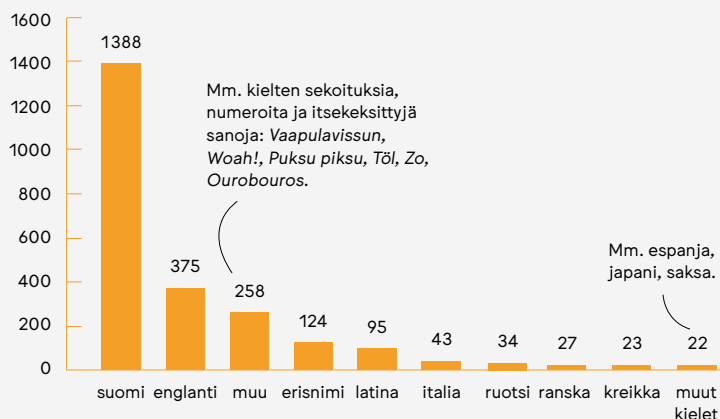
Teosmainen rakennusluomus houkuttelee valitsemaan erisnimeä muistuttavan nimimerkin: päiväkotijä ja koulukilpailujen nimimerkeistä peräti 84 prosenttia on yksisanaisia, kun taas aluekilpailuissa vain vähän yli puolet ehdotusten nimistä on tiivistetty yhteen sanaan. Suosittuja ovat merkitykseltään samaan aikaan konkreettiset ja abstraktit sanat, kuten avaus, syli tai kehys. Edellä mainituista jokaista on käytetty viimeisen viiden vuoden aikana yleisissä arkkitehtuurikilpailuissa nimimerkkinä viisi kertaa.

Aluekilpailujen erityisyytenä on sen sijaan suunnittelupaikan nimen varioiminen. Esimerkiksi Itä-Helsingin keskustan suunnittelukilpailussa useampi kuin joka kolmas nimimerkki (38 %) haki inspiraationsa sanoista Itis ja itä, kun taas kaikissa kilpailuissa paikannimeä soveltaa keskimäärin vain 7 % ehdotuksista.

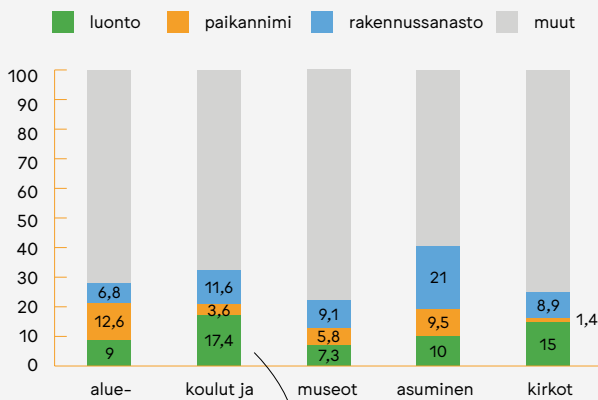
Sanamäärä ehdotuksien nimissä, %

Nimimerkeissä käytetty kieli

Teemat eri kisatyypeissä, %

Luontoaiheisia nimiä, mm. Oravan laulu, Peikonlehti, Pääsky, Satakieli, Satumetsä.

Asuntosuunnittelukilpailuissa viidesosassa nimimerkeistä on mukana rakennus- tai kaupunkisanastoa, esim. Kotina kortteli, Piano Nobile, Casa urbana, Avokortteli, Domus, Neljä kerrosta ja vintti.

Kilpailunimimerkkien läpikäynti vaatii yleistietoa. Kun Sibelius-monumentin viereen suunniteltava päiväkotikoti saa nimimerkikseen ”Jean” tai ”Aino”, riittää kevyempikin kulttuuritietämys. Osan avautumiseen tarvitaan internetin apua. Ainakin 4 % nimimerkeistä lainaa nimiä suoraan muilta kulttuurituotteilta tai viittaa niihin. Joukkoon mahtuu niin iskelmiä kuin Raamatun henkilöitä.

”Minä ja Töölö me ei olla enää niin kuin ennen” eli suunnitelma uudeksi Töölön toriksi on myös räppäri-runoilija **Paperi-T:n** kappaleen kaima ja samalla sanamäärältään kaikkein pisin viimeisen viiden vuoden aikana käytetyistä nimimerkeistä.

VOITTAJAKONSEPTI?

Virallisesti nimimerkki ei ole kilpailujen arviointiperuste. Esimerkiksi Lappeenrannan Raatihuoneen korttelin suunnittelukilpailussa tuomaristo on kuitenkin kirjannut arviointipöytäkirjaan ehdotuksen ”Merlon” olevan ”romanttisen historiatietoinen, valittua nimimerkkiä myöten”. Onko nimellä siis kuitenkin väliä?

Menestyksekkääksi arvioidun arkkitehtuurin ja harkitun nimimerkin väliltä löytyy pieni yhteys: vailla yleistä merkitystä olevista numero- ja kirjainsarjoista muodostuvia nimimerkkejä näkyy kolme kertaa harvemmin palkintosijoilla suhteessa niiden osuuteen kaikista ehdotuksista. Muutoin palkittujen ehdotusten nimimerkeissä ei ole kaikkiin ehdotuksiin verrattuna tilastollisesti merkittäviä eroja.

Jos haluaa jäädä historiaan, ei välttämättä kannata nimetä ehdotustaan ”Kruunuksi”: Se on ollut nimimerkinä viimeisen viiden vuoden aikana kahdeksan kertaa. Siksi on nimetty kolme eri museota, kouluja ja aluesuunnitelma. Yksikään ”Kruunu” ei ole päässyt palkintosijoille, mutta yksi yleisöäänestys nimellä on voitettu.

Todennäköisimmin viime vuosina on päässyt valokeilaan antamalla ehdotukselleen nimimerkin ”Siksak”. Sen on saanut nimekseen kolme kilpailuehdotusta, joista yksi on voittanut ja toinen saanut kunniamaininnan.

On myös mahdollista, että nimellä ei ole ollut näisäkään tapauksissa mitään väliä. ●

AOR Arkkitehtien Lammintarkan koulukeskus -kilpailuun tekemä ehdotus ”Mettä”.

Helppo ja hauska on riittävän hyvä

AOR Arkkitehdit valitsee kilpailuehdotuksilleen lyhyitä ja iskeviä nimiä.

AOR Arkkitehdit on tuttu tekijä viime vuosien arkkitehtuurikilpailujen palkintosijoilta. Toimistossa kilpailuehdotuksen nimimerkki löytyy usein suunnittelun sivutuotteena. Kun rakennukselle keksitään idea, syntyy nimi samalla, ker-
too osakas, arkkitehti **Mikki Ristola**.

”Yksi inspiraation lähde on myös paikan historia. Joskus keksimme jonkin paikallisen tietäjät tietää -jutun.”

Näin nimimerkillä voi yrittää puhutella esimerkiksi paikallisia päättäjiä tai kansalaisia verkkoäänestyksessä, uskoo Ristola, tai saada rakennettua ehdotukselle yleisesti ”hyvää brändiä”.

”Vaikka eihän nimimerkki tietenkään ratkaise mitään.”

AOR Arkkitehdeilla oli aiemmin nyrkkisääntönä pyrkiä keksimään aina nelikirjaiminen nimimerkki: lyhyt nimi on iskevä ja helppo lausua. Keksminen osoittautui pidemmän päälle hankalaksi, joten tiukasta periaatteesta luovuttiin.

Nimimerkit ovat kuitenkin pysyneet ilmeisen lyhyinä: viimeisen viiden vuoden aikana toimisto on sijoittunut yleisissä kilpailuissa kuusi kertaa, ainoastaan yksisanaisilla nimimerkeillä.

Toimiston käyttämistä nimimerkeistä yksi onnistuneimpia on Ristolan mielestä Lammintarkan koulukeskus -kilpailun ”Mettä”, joka viittaa sekä Kangasalan murteeseen että kouluehdotuksen metsäisiin sisäpihoihin. Sivumerkityskin löytyy, makea kuin mesi.

”Jos nimimerkki on helppo, hauska ja tukee ehdotusta, niin silloin se on riittävän hyvä”, Ristola tiivistää.

Joskus nimi on niin napakka, että se jää pysyväksi. Esimerkiksi **Steven Hollin** ”Chiasmasta” tuli vuosituhanen taitteessa myös Helsingissä sijaitsevan nykyaiteen museon lopullinen nimi, suomalaiseseen suuhun muokattuna.

Samoin on käymässä AOR Arkkitehtien Tampereen taidemuseon laajennukselle ”Siilolle”, joka on Mikki Ristolan mukaan viittaus sekä paikan teollisuushistoriaan että rakennuksen muotoon. Hanke kulkee vielä viisi vuotta kilpailun jälkeen samalla nimellä. ●

safa.fi/kilpailut

ARKKITEHTUURI- KILPAILUT

Yleiset kilpailut

15.6.2022 – 17.10.2022
8/2022 – 12/2022

Oulun museo- ja tiedekeskus
Lepuski 2.0: Leppävaaran keskus

Sisään jätetyt yleiset kilpailut

8.11.2021 – 15.2.2022
24.2.2022 – 1.6.2022

Keravan asemanseudun ideakilpailu
Karhulan koulukeskus, Kotka

Kutsukilpailut

3.1.2022 – 3.6.2022
4.5.2022 – **31.8.2022**
5/2022 – **9/2022**
22.6.2022 – 21.10.2022
9/2022 – 1/2023

Tikkurilan Väritehtaan alue
Kruunuvuorenrannan kortteli 49339
Train Factory (Teollisuuskatu 16)
Vanhan Vaasan sairaala
Espoolaisten talo,
ilmoittautumismenettely alkaa 6/2022

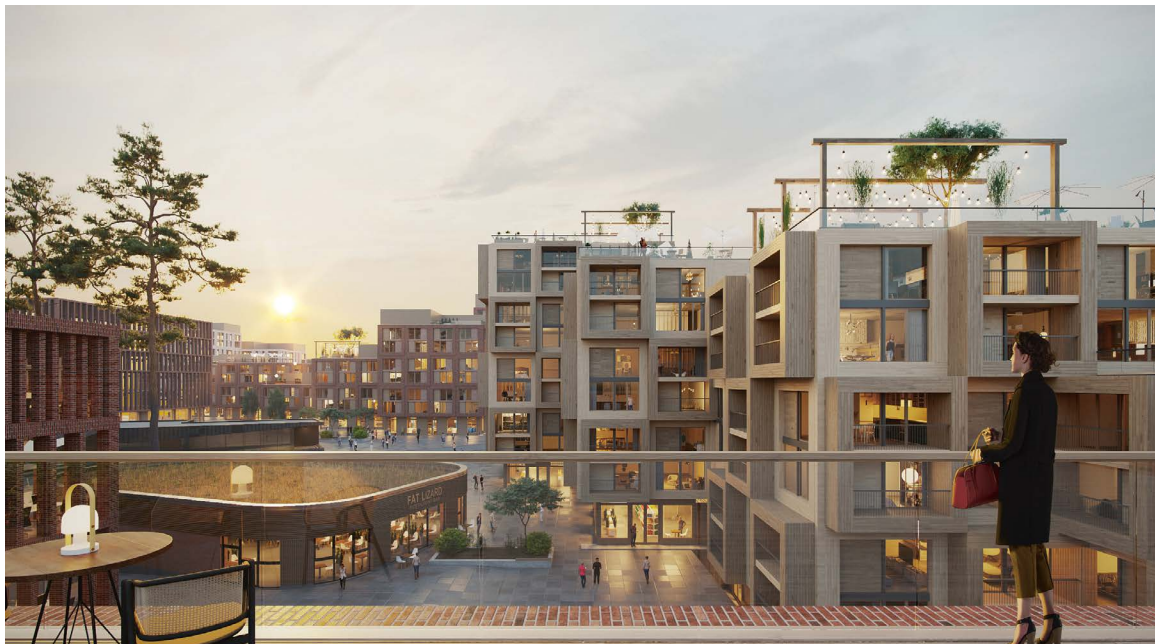
Muut menettelyt

29.4.2022 – **17.10.2022**
8.8.2022 – 11.11.2022

Varikon tornin puukerrostalo Ouluun,
suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu
Kruunuvuorenrannan kortteli 49338, suunnittelu- ja
tarjouskilpailu, *ilmoittautumishakemukset 10.6.*

2023 ratkeavien yleisen kilpailujen verovapaudet haettava nyt!

Yleisten kilpailujen palkinnoille on mahdollista hakea verovapautta. SAFA tekee hakemuksen kilpailujen järjestäjien puolesta. Tiedot kilpailuista on toimitettava torstaihin 25.8. mennessä. Lisätietoja ja ohjeet **safa.fi/kilpailut**.

Otaniemen Tietokorttelien kutsukilpailun voittajaehdotus Superpositio.

Otaniemi tiivistyy henkensä mukaisesti

Otaniemen Tietokorttelien kutsukilpailun voitti L Arkkitehtien, WSP Finlandin ja Nomaji maisema-arkkitehtien ehdotus Superpositio. Tuomariston mukaan tärkeintä kilpailussa oli ”Otaniemen henki, jossa on aina tehty uusinta uutta, mikä sitten on liittynyt kerrokseksi vanhan lomaan.”

Senaatti-kiinteistöt ja Aalto-yliopistokiinteistöt järjestivät kaksivaiheisen kutsukilpailun Espoon Otaniemessä sijaitsevien Biologin ja Meritekniiikan kortteleiden eli niin sanottujen Tietokorttelien maankäytön suunnittelusta.

Kilpailun avulla haluttiin kehittää Senaatin omistaman Biologin ja Aallon Meritekniiikan aluetta ja liittää se paremmin osaksi Otaniemen uudistuvaa kaupunkirakennetta. Valtion ja yliopiston toimintoja Otaniemessä keskitetään ja tiivistetään, jolloin kilpailualueelta vapautuu tilaa muuhun käyttöön.

Maankäytön haluttiin tukevan Otaniemen keskuksen kehitystä elävänä ja monimuotoisena kaupungin osana, ja suunnittelussa piti huomioida alueen luontoarvot ja merkittävä kulttuurihistoria.

Kortteleihin suunniteltiin asumista, tiloja opetukseen, tutkimukseen ja kaupalliseen käyttöön. Tarkoituksena on, että kilpailun tuloksia käytetään kaavoituksen viitesuunnitelmana.

SELKEÄ JA JOUSTAVA KONSEPTI VOITTI

Kilpailun voittivat L Arkkitehdit, WSP Finland ja Nomaji maisema-arkkitehdit

ehdotuksella Superpositio, jonka konseptia arvostelupöytäkirjassa kehuutaan selkeäksi, vahvaksi ja joustavaksi.

Ehdotuksessa visioidaan tulevaisuuden puutarhakaupunkia. Aluetta halkoo pitkä ja torimainen keskusraitti, jonka molemmin puolin uudet rakennukset sijoittuvat. Raitin vastapainona asuinkortteleiden lounaispuolella on selkeä puistovyöhyke.

Kilpailun SAFA-tuomari **Riikka von Martensin** mukaan voittajasuunnitelman yhtenäinen idea ei häviä, vaikka alue toteutettaisiin osio kerrallaan. Oli myös selvää, että ehdotus oli tehty juuri tähän paikkaan. Se otti kiinni historiasta ja ympäristöstä, mutta katsoi tulevaisuuteen, Martens kuvailee.

”Lopulta arviointi on arvovalintoja. Tuomariston mielestä nyt tärkeintä oli Otaniemen henki, jossa on aina tehty uusinta uutta, mikä sitten on liittynyt kerrokseksi vanhan lomaan. Otaniemi on aina ollut se paikka jossa ollaan aikaansa edellä.”

Tuomaristo antoi kunniainninnat Arkkitehtitoimisto K2S:n ja Ramboll Finlandin ehdotukselle Hill Town ja Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäen ja WSP Finlandin ehdotukselle Waves.

KAKSIVAIHEISUUDELLA HYVÄT TULOKSET

Kutsukilpailu käytiin kahdessa vaiheessa.

”Kyllä kisan kaksivaiheisuus oli kaiken a ja o”, Martens sanoo. Menettelytapa oli hänen mielestään ”suorastaan loistava” ja sillä saatiin parhaat mahdolliset tulokset.

Martensin mielestä kilpailuohjelma voi olla erinomainen ja hyvin tehty, mutta sitä tulkitsevat aina ihmiset, jolloin suunnittelussa saatetaan painottaa erilaisia asioita. Kaksivaiheinen kilpailu mahdollisti töiden ohjaamisen paremmin kohti tavoitetta.

Tuomaristo päätyi antamaan ehdotuskohtaisten ohjeiden sijaan kaikille työryhmille yhteiset jatko-ohjeet.

”Tuomariston tehtävä ei ole suunnitella tai mikromanageerata. Ehdotus on aina kokonaisuus ja jos sitä aletaan kommentoida yksityiskohtaisesti, mennään helposti metsään ja alkuperäinen idea häviää. Hyvin harkitulla jatko-ohjeistuksella autetaan ehdotuksen ideoita jalostumaan.”

PIPSA PENTTINEN

Merkkirakennus merkkipaikalle

Vaasan Museorannan kutsukilpailussa suunniteltiin asuinrakennus ”mielettömän hienolle” tontille merenrantaan. Tuomarin mukaan voittajatyössä paikan erityispiirteet on huomioitu taitavasti.

Vaasan Museorannassa kilpailtiin asuinrakennuksen suunnittelussa kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävälle paikalle.

Kiinteistökehitysyritys FinCapin ja Vaasan kaupungin järjestämään Katse kaupungin selälle -kutsukilpailuun oli valittu viisi työryhmää hakemusten perusteella. Voittajaksi valittiin Sigge Arkkitehtien, Loci Maisema-arkkitehtien ja Swecon ehdotus Strandgatan No. 1. Kunniamaininnan sai JKMM Arkkitehtien ehdotus Lyhde.

Suunnittelualueella Museorannassa sijaitsevat Vaasanmyllyn vanhat betoni-siilot ja lämpökeskus, jotka ovat olleet tyhjillään 1990-luvulta lähtien. Siilot ovat kiinni Vaasanmyllyn entisessä myllyrakennuksessa, joka nykyään toimii Åbo Akademin Vaasan kampuksena. Kokonaisuus on paitsi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, myös yksi Vaasan maamerkeistä ja osa kaupungin merelle avautuvaa julkisivua.

Kilpailun tarkoituksena oli saada suunnitelma uudisrakennuksesta, joka sijoitetaan käyttöä vaille jääneiden vanhojen viljasiilojen paikalle. Siilot on vuonna 2020 vahvistetussa asemakaavassa merkitty purettaviksi. Uudella asuin- ja liiketilarakennuksella on paikan ja korkeutensa puolesta tavallista asuintaloa suurempi rooli kaupunkikuvassa.

PISTETALO OLI PARAS

Voittajatyössä sinänsä aika arkista ratkaisua, yhden rappukäytävän pistetaloa, on jalostettu taitavasti paikan erityispiirteet huomioiden, ja pienistä puutteistaan huolimatta ehdotus on hyvin selkeä ja toimiva kokonaisuus, sanoo kilpailun SAFA-tuomari **Tuukka Vuori**.

Vuoren mukaan suurin osa osanottajista oli selvästi lähtenyt hakemaan jotakin tavallisuudesta poikkeavaa ratkaisua, sillä rakennuspaikkakin on kaikkea muuta kuin tavallinen.

”Tontti on aivan mielettömän hieno, kaupungin merkkipaikalla merenrannassa.”

Kaikki ehdotukset olivat laadukkaita ja niistä näki, että ne oli tehty juuri suunnittelupaikkaa ajatellen, Vuori sanoo.

”Ei todellakaan ollut ehdotettu tontille mitään lauantaimekkaraa sopiviksi paloiksi pätkittynä.”

Tästä huolimatta tuomaristo tuli siihen tulokseen, ettei poikkeuksellisista ratkaisuista syntynyt lopulta niin suurta hyötyä, että ne olisivat oikeuttaneet puutteensa, vaan pistetalo oli sopivin ja ehjin kokonaisuus.

”Voittajaehdotus oli hyvin ja harkiten tehty. He olivat onnistuneet tekemään oikeat pienet valinnat pistetalomallin jalostamiseksi tähän kohteeseen. Voitto oli ehdottomasti ansaittu.”

PIPSA PENTTINEN

Lisätietoja kilpailuista ja tekijätiedot löytyvät Safan verkkosivuilta osoitteesta safa.fi/kilpailut.

Vain yksi ehdotus per työryhmä

Vaasan Museorannan kilpailussa yksi työryhmä palautti kaksi ehdotusta.

Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjen mukaan kutsukilpailuun osallistuva työryhmä saa palauttaa vain yhden ehdotuksen.

”Tätä periaatetta tulee noudattaa, vaikkei sitä kilpailuohjelmassa erikseen mainittaisikaan”, sanoo Safan kilpailuasiantuntija **Kirsti Rantanen**.

Säännön tarkoituksena on varmistaa kilpailijoiden tasavertainen asema suhteessa toisiinsa ja se, että kisaa varten tehdystä työstä maksetaan riittävä korvaus eikä tehdä niin sanotusti kahta työtä yhden hinnalla.

Tällä kertaa tuomaristo arvioi poikkeuksellisesti molemmat työt, mutta Rantasen mukaan vain ensimmäiseksi palautettu ehdotus olisi voinut voittaa tai saada kunniamaininnan.

Kilpailujen säännöistä voidaan myös poiketa, mutta se kerrotaan kilpailuohjelmassa aina erikseen, Rantanen huomauttaa. Hän kannustaa olemaan yhteydessä Safaan, jos kilpailuihin liittyvistä menettelyistä herää kysymyksiä.

PIPSA PENTTINEN

Vaasan Museorannan kutsukilpailun voitti Sigge Arkkitehtien, Loci Maisema-arkkitehtien ja Swecon ehdotus Strandgatan No. 1

Malminkartanon lisärakentamista selvitettiin kilpailun avulla

Malminkartanon keskiosaan jäänyt metsä on kaavassa merkitty asuin-alueeksi. Helsingin kaupungin ja maanomistajan järjestämällä kilpailulla selvitettiin, miten alueen voisi rakentaa niin että osa viheralueesta säilyisi.

Malminkartanon kilpailun voittajaksi valittiin Arco Architecture Companyn ja Maisema-arkkitehtuuritoimisto Näkymän ehdotus Latvus.

KUVAT: ARCO, NÄKYMÄ

Voittajaehdotuksessa rakentaminen sijoittuu melko tiiviisti kilpailualueen reunoille ja keskiosassa säilyy itä-länsisuuntainen puustoinen viheralue ja -yhteys.

Helsingin Malminkartanossa kilpailtiin alueen keskiosassa sijaitsevan Kartano-metsän alueen suunnittelusta asemakaavoituksen pohjaksi. Alueelle suunnitellaan asuinrakentamista ja liike- ja palvelutiloja. Kutsukilpailun järjesti maa-alueen omistava Sponda yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.

Malminkartanossa on nykyisin noin 9000 asukasta ja se on rakennettu pääosin 1970–80-luvuilla. Asutuksen keskelle on jäänyt suurehko luonnontilainen metsä, josta on tullut tärkeä paikallinen virkistys-alue ja yhteys ympäröiviin, suurempiin viheralueisiin.

”Yleiskaavassa alue on osoitettu tehokkaan rakentamisen paikaksi. Kilpailun avulla haluttiin tutkia, miten kaavan määräämä rakentaminen mahtuisi alueelle niin, että tärkeä viheralue säilyisi”, kertoo kilpailun SAFA-tuomarina toiminut **Marja Sopanen**.

VOITTAJA OLI KEHITYSKELPOISIN KOKONAISUUS

Kilpailun voittajaksi valittiin Arco Architecture Companyn ja Maisema-arkkitehtuuritoimisto Näkymän ehdotus Latvus.

Arvostelupöytäkirjassa voittajaehdotuksen suunnitelmaa kuvataan selkeäksi

kokonaisuudeksi, jossa rakentaminen sijoittuu melko tiiviisti kilpailualueen reunoille ja keskiosassa säilyy itä-länsisuuntainen puustoinen viheralue ja -yhteys. Ehdotus vastaa hyvin suunnitteluohjeisiin viherverkoston ja luontoarvojen osalta.

Sopasen mielestä työssä oli ratkaistu uusi rakentaminen, viheralueet ja liikenne kokonaisuutena siten, että mahdollisuudet työn jatkokehittämiseen olivat parhaat.

”Pidimme töiden arvostelussa tärkeimpänä nimenomaan kehityskelpoisuutta. Voittajaehdotuksen hyvät ratkaisut eivät olleet löytyneet sattumalta, vaan työhön oli paneuduttu huolellisesti.”

Tuomaristo antoi kunniamaininnan Versta Arkkitehtien ehdotukselle Kylämäki, jonka ansiona oli metsäistä virkistysaluetta laajasti säilyttävä ratkaisu ja vahva näkemys alueen länsipuolen kehityksestä.

TAUSTALLA YLEISKAAVA JA KAUPUNKISTRATEGIA

Helsingin kaupunkistrategiassa Malmin-kartano-Kannelmäki on nimetty yhdeksi uudistusalueeksi. Muita kehityskohteita on esimerkiksi Mellunmäessä ja Malmilla.

”Kaupunkistrategiassa halutaan kehittää ja parantaa sellaisia alueita, jotka ovat

vaarassa taantua, jotta niille saataisiin lisää asukkaita, palveluja ja viihtyisyyttä”, avaa Helsingin kaupungin asemakaavoituksen tiimipäällikkö **Suvi Tyynilä**, joka oli myös kilpailun tuomaristossa.

”Kilpailualueen alla tunnelissa kulkee junarata, ja sisäänkäynnit asemalle ovat myös alueella. Niiden saavutettavuus on strategisesti tärkeää.”

Projekti jatkuu kaavoittajien pöydällä, kun toukokuun loppupuolella Helsingin kaupunkiympäristölautakunta määrittelee alueen kehittämisen peruseriaatteen. Sen jälkeen käynnistyy varsinainen asemakaavoitus.

”Kilpailu tarjosi meille osviittaa jatkoa varten. Yksi yhteen voittajaa ei toteuteta, mutta sen kautta saadaan tietoa suunnittelun pohjaksi”, kertoo Tyynilä.

PIPSA PENTTINEN

Tutustu kilpailun tekijätietoihin ja arvostelupöytäkirjaan osoitteessa safa.fi/kilpailut.

aktorimentori akfoumentor

SAFAn mentorointiohjelma käynnistyy jälleen!

Hae mukaan 21.8. mennessä – Also in English

*Kaipaako apua urasi suunnittelussa tai
vahvuuksiesi tunnistamisessa?*

Pohditko kenties uusia mahdollisuuksia arkkitehdin työssäsi?

Tai haluaisitko jakaa kokemuksiasi arkkitehtina toimimisesta?

*Vaihtaa ajatuksia ja kuulla erilaisia näkökulmia
ammattiharjoittamisesta eri rooleissa?*

Hae mukaan mentorointiohjelmaan SAFAn verkkosivujen lomakkeella 21.8. mennessä. Voit hakea joko mentoriksi tai aktoriksi eli mentoroitavaksi.

Hakeneille ilmoitetaan syyskuussa onko sopiva mentorointipari löytynyt. Ohjelma käynnistyy aloitustapahtumalla 26.9. ja kestää kesään 2023 asti.

The program is open for international mentors and mentees also. Applications for both roles are available on SAFA's website. Please apply by 21.8.

All the candidates will be informed when a suitable partner has been found. The program starts with a kick-off on 26.9. and ends in June 2023.

→ safa.fi/mentorointi

Paljon puhuttavaa arkkitehtina toimimisesta

Francesc Palomerasin ja Rasim Utku Karan mielestä mentorointiohjelma oli oiva tilaisuus oppia toisen kokemuksista ja pysähtyä refleктоimaan omaa tilannetta.

Safan suosittu mentorointiohjelma toisella kierroksella mukana oli 25 paria. Lokakuussa 2021 alkanut ohjelma koostui yhteisistä etätahtumista sekä mentori-aktori-parien sopimista kahdenkeskisistä tapaamisista. Tällä kertaa mukana oli myös viisi paria, joiden mentorointikielenä oli englanti.

Ohjelmaan aktorina eli mentoroitavana osallistunut arkkitehtiopiskelija **Rasim Utku Kara** on kotoisin Istanbulista, Turkista, missä hän myös suoritti kandidaatin tutkintonsa. Tällä hetkellä hän viimeistelee maisterintutkintoaan Oulun yliopistossa ja etsii töitä.

Mentorointiohjelmaan Utku Kara haki oppiakseen muiden kokemuksista ja tutustuaan paremmin suomalaiseen arkkitehtuurin kenttään.

Hänen mentorikseen valikoitui arkkitehti **Francesc Palomeras**, joka on alun perin kotoisin Espanjasta. Vaimonsa **Tiia Ettalan** kanssa perustamansa Ettala Palomeras -arkkitehtitoimiston lisäksi hän on nykyään myös Luutonen Palomeras -arkkitehtitoimiston osakas.

”Lähdin mukaan mentorointiohjelmaan, sillä mentorina pystyisin kertomaan siitä, millaista on ollut toimia ulkomaa-laistaustaisena arkkitehtina Suomessa. Tämä oli myös tapa tutustua siihen, mistä arkkitehtiopinnoissa nykyään puhutaan”, Palomeras sanoo.

Mentorointitapaamisia oli yhteensä viisi. Aluksi käytiin läpi mentoroinnin sääntöjä ja tavoitteita, mutta vähitellen keskustelu siirtyi omiin projekteihin ja työn tekemisen tapoihin.

”Yksi kysymykseni oli, kuinka suhtautua stressiin ja kiireeseen”, Utku Kara sanoo. ”Minua kiinnosti myös tietää lisää siitä, kuinka Francesc arkkitehtina lähestyy tai prosessoi asioita.”

”Laajempien teemojen lisäksi kävimme läpi jopa hyvin teknisiäkin asioita liittyen esimerkiksi sopimuksiin ja portfolioon”, Palomeras lisää.

Molempien mielestä mentorointiohjelma oli oiva tilaisuus sekä oppia toisen kokemuksista että pysähtyä refleктоimaan omaa tilannetta.

”Keskustelunaiheita oli paljon, emmekä ehkä ehtineet paneutua kaikkiin kovin syvällisesti, mutta aiomme pitää yhteyttä myös jatkossa sekä kysellä kuulumisia”, Palomeras sanoo.

”Kysymällä oikeita kysymyksiä voi oppia todella paljon”, Utku Kara sanoo. ”Kannustaisin kaikkia kiinnostuneita hakemaan mukaan mentorointiohjelmaan, sillä siinä ei ole mitään hävittävää. Just do it!”

ANNI VARIS

Safan mentorointiohjelma käynnistyy jälleen syksyllä. Mukaan voi hakea mentoriksi tai aktoriksi Safan verkkosivuilla 21.8. mennessä osoitteessa safa.fi/mentorointi.

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt, 3D-tulostus

Sähköistä taloushallinto kanssamme!

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
www.apalvelu.fi
+358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

Arkkitehtuurikeskustelun ytimessä

Arkkitehtiuutisten ja Arkkitehti-lehden päätoimittaja Kristo Vesikansa näkee kansainvälisessä arkkitehtuurikeskustelussa painotuksia, jotka Suomessa ovat vielä marginaalisia.

Arkkitehti-lehden päätoimittajasta **Kristo Vesikansasta** tuli huhtikuussa myös Arkkitehtiuutisten päätoimittaja. Au:n aiempi päätoimittaja, Suomen Arkkitehtiliiton pääsihteeri **Paula Huotelin**, jää syksyllä eläkkeelle. Arkkitehtiliitto kustantaa sekä Arkkitehtiuutisia että Arkkitehti-lehteä.

Kristo Vesikansa, miltä tuntuu olla kaikkien Suomen arkkitehtuurijulkaisujen päätoimittaja?

Tunnistan että tässä on tiettyjä vaaroja, esimerkiksi jotkut näkökulmat tai henkilöt voivat saada liikaa painoarvoa. Mutta yritän huomioida mahdollisimman laajasti erilaisia ääniä.

Syy muutokseen oli, että syksyllä aloittavan uuden pääsihteerin tai toiminnanjohtajan toimenkuvaa haluttiin suoraviivaistaa. Taustalla on myös pidempi keskustelu siitä, että lehtien tekemistä olisi järkevää keskittää ja koordinoida.

Arkkitehtiuutisilla ja Arkkitehti-lehdellä on selkeästi erilaiset profiilit, mikä vaikuttaa myös työhöni päätoimittajana. Au pyrkii olemaan vireä ja ketterä, kertomaan ajankohtaisista asioista ja toimimaan keskustelualustana erilaisille näkemyksille arkkitehtuurista, kaupunkisuunnittelusta ja rakennussuojelusta. Ark on pohdiskelevampi kulttuurilehti, jossa julkaistaan pidempiä artikkeleita, ja toisaalta sen tehtäviin kuuluu myös suomalaisen arkkitehtuurin dokumentointi ja tietyllä tavalla myös nykyaikakauden arvottaminen.

Mitä arkkitehtuurijulkaisuja itse mieluiten luet?

Toimistolle tulee aika liuta kansainvälisiä julkaisuja, ne tulee vähintäänkin selattua. The Architectural Review'ta olen seurannut varmaan niin kauan kuin olen ollut alalla, se on edelleen eräänlainen esikuva.

Viime aikoina sveitsiläinen Archithese on vaikuttanut koko ajan kiinnostavammalta, nimenomaan sen vahvasti yhteen teemaan pureutuvat numerot, joissa yhdistyvät tutkimusartikkelit ja uuden arkkitehtuurin esittely.

Ja pohjoismaiset lehdet tietysti tulee käytyä läpi aika tarkkaan.

Oletko havainnut kansainvälisessä arkkitehtuurikeskustelussa ilmiöitä, jotka Suomessa eivät vielä näy?

Kaikkialla keskustellaan aika lailla samoista asioista, painotukset vain vaihtelevat.

Teemat, jotka meillä ovat vielä aika marginaalisia, voivat saada enemmän näkyvyyttä vaikka Briteissä. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaisten vähemmistöjen näkökulmat, ja se että ne tulisi huomioida kaikessa suunnittelussa.

Korjausrakentamisen kasvava rooli on ollut trendinä pidemmän aikaa. Siinä alkaa hahmottua jo erilaisia rinnakkaisia suuntauksia. Ensinnäkin ovat modernismin monumentit, joita pyritään restauroimaan alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen. Toisilla rakennuksilla taas on arvo ennen kaikkea hiilivarastoina, ja niitä voidaan uusiokäyttää aika innovatiivisillakin tavoilla.

Yksi pidempi trendi, joka on näkynyt isoissa kansainvälisissä arkkitehtuuripalkinnoissakin, ovat suuret lähiökerrostalot, jotka vielä viisitoista vuotta sitten nähtiin lähinnä sosiaalisina ongelmoina. Nyt niitä pyritään kehittämään myös niiden arkkitehtoniset arvot ja alkuperäiset ideat huomioiden.

SILJA YLITALO

Kun ovelta vaaditaan mahdolluttomia

MUOVILAMI OY
Hygieenisii LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla
www.lamidoors.com

”Esimerkiksi Keilankannan korkeat rakennukset kanavanrannassa ovat erittäin hyvä pari. Kuitenkin mitä lähemmäs tullaan vanhaa kaupunkikudosta, sitä varovaisemmin on suhtauduttava siihen, että sinne tökätään uusia tolppia.”

Kuopion entinen kaavoituspäällikkö Leo Kosonen arvioi korkean rakentamisen soveltuvuutta Kuopion kaupunkikuvaan Savon Sanomissa 7.5.

”Aiomme ottaa yhteistyössä Luken tutkijoiden kanssa maaperänäytteitä, joista selviää alueen mikrobiologinen monimuotoisuus. Tutkimme olettamusta, että mitä rikkaampi alue on maaperältään, sen parempi se on ihmisten immunologiselle terveydelle.”

Oulun yliopiston tutkija Emilia Rönkkö monitieteisestä RECIPE -hankkeesta, jossa yhtenä tutkimuskohteena on Kuopion Savilahteen nouseva asuinalue. Savon Sanomat 8.5.

”Eläköitymisten vuoksi vapautuneet ja kaupungin voimakkaan kasvun vuoksi perustetut uudet vakanssit odottavat joskus pitkäänkin uutta työntekijää.”

Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen Tampereen vaikeuksista saada kaupungille töihin kokeneimpia kaavanlaatijoita. Aamulehti 9.5.

”Huoneet olivat käyttökelpoisia ja monikäyttöisiä. Riittävä luonnonvalo asunnoissa oli keskeinen vaatimus, asuntojen sisäisiä näkymiä ja läpituuletettavuutta pidettiin tärkeinä. Myös porrashuoneissa korostettiin luonnonvalon merkitystä.”

Annukka Lindroos peräänkuuluttaa Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksessa 29.4. laatutekijöiden huomioimista Helsingin HITAS-järjestelmää uudistettaessa.

Safan vuoden 2022 apurahat ja avustukset haettavina

Safan rahastoista on tänä vuonna haettavana liiton jäsenille ja opiskelijajäsenille yhteensä 12 000 euroa. Lisäksi on jaossa Bryggmanin rahaston apuraha nuorille arkkitehdeille.

ELIEL SAARISEN RAHASTO JA AVUSTUS- JA KANNUSTUSRAHASTO

Vuosittain vaihtuvista nimikkorahastoista on vuorossa vuonna 1944 perustettu Eliel Saarisen rahasto, jonka tarkoituksena on jakaa apurahoja tukemaan Helsingin kaupungin rakennustaiteellista kehitystä, erityisesti asemakaavallisia seikkoja ja Eliel Saarisen perustavaa laatua olevaa työtä silmällä pitäen.

Avustus- ja kannustusrahaston tarkoituksena on edistää ihmisen ympäristösuhteita eheyttävää ja yhdyskuntarakenteita parantavaa rakennustaidetta jakamalla kannustuspalkintoja. Rahasto tukee myös terveydellisistä syistä tai työttömyyden tai muiden vastaavien seikkojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita arkkitehteja ja heidän perheitään.

Apurahojen hakemiseen ei ole määräämuotoista lomaketta, mutta hakemuksen tulee sisältää:

- selvitys haettavan apurahan käyttötarkoituksesta ja perustelut
- haettavan apurahan summa ja mahdollisesti mistä rahastosta apurahaa haetaan
- mahdolliset muut samaan tarkoitukseen saadut apurahat
- listaus mahdollisista muista viimeisen viiden vuoden aikana myönnettyistä apurahoista
- lyhyt CV tai referenssilista, portfolio tarvittaessa

BRYGGMAN-APURAHA SAFAN NUORTEN JÄSENTEN HAETTAVANA

Sisustusarkkitehti Carin Bryggmanin ja professori Erik Bryggmanin rahaston apuraha 7 500 euroa julistetaan Safan nuorten jäsenten haettavaksi. Apuraha myönnetään arkkitehdille, joka täyttää tänä vuonna enintään 35 vuotta ja on hyväksytty Safan jäseneksi viimeistään 2.6.2022 pidetyssä hallituksen kokouksessa.

Apurahan saajaksi valitaan arkkitehti tai arkkitehtiryhmä, joka on ansioitunut luovan arkkitehtuurin alueella tai jonka hakemuksessaan esittämä työsuunnitelma edistää luovaa arkkitehtuuria suunnittelun tai tutkimuksen näkökulmasta.

Bryggman-rahastolle osoitetun hakemuksen tulee sisältää:

- lyhyt CV tai referenssilista
- selvitys apurahan saamisen perusteiksi esitettävistä ansioista
- hakemukseen on mahdollista liittää suosituksia
- jos apurahalla on tarkoitus toteuttaa työsuunnitelma, mukaan on liitettävä kuvaus hankkeesta sekä selvitys tarkoitukseen haetuista ja myönnettyistä apurahoista

HAKEMUKSET SAFAN TOIMISTOLLE TAI SÄHKÖPOSTITSE

Eliel Saarisen rahaston, Avustus- ja kannustusrahaston sekä Bryggman-apurahan hakemukset perusteluineen ja liitteineen tulee toimittaa maanantaihin 15.8.2021 klo 16 mennessä Safan koulutus- ja tutkimustoimikunnalle osoitettuna osoitteeseen Suomen Arkkitehtiliitto, Malminkatu 30, 00100 Helsinki tai sähköpostitse koulutus@safa.fi.

Apurahojen jakamisesta päättää Safan hallitus syyskuun kokouksessaan.

Lisätietoja:

Safan koulutus- ja tutkimustoimikunnan sihteeri, erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi.

Arkkitehtitoimistojen ajatusten- vaihto luo uutta osaamista

Tanskalaiset arkkitehtitoimistot pärjäävät kansainvälisillä markkinoilla yhteistyötä tekemällä, selviää Arkkitehtitoimistojen liiton teettämästä selvityksestä. Suomessa kannattaisi toimia samoin.

KALLE EURO

A rkkitehtitoimistojen liitto ATL teetti suomalais-tanskalaisella arkkitehtitoimisto Schauman & Nordgrenilla selvityksen tanskalaisten arkkitehtitoimistojen menestyksen taustoista.

Tanskassa on paljon työssäkäyviä arkkitehteja, noin 7500, kun Suomessa heitä on reilut 3000. Toimistojen lukumäärä Tanskassa on tietysti myös suuri, lähes tuhat. Suurimmissa toimistoissa on yli tuhat työntekijää ja ulkomaisten työntekijöiden osuus toimistojen henkilökunnasta on huomattavasti suurempi kuin Suomessa. Suomessa olisi tästä opittavaa, sillä työvoimapulaamme ei ole muuta nopeaa ja pitkäaikaista helpotusta kuin ulkomaiset työntekijät. Koulutuksen lisääminen on hidas ja epävarma tie ongelman ratkaisuun.

Tanskan suurin toimisto on Bjarke Ingels Group Big, jolla on Kööpenhaminan lisäksi toimisto myös New Yorkissa. Toimistoista huomattava osa tekee töitä kansainvälisesti, mitä toki on auttanut Saksan läheisyys, mutta muitakin syitä on.

Yksi keskeinen tekijä on tanskalaisten toimistojen keskinäinen yhteistyö kansainvälisillä markkinoilla. Tanskan omilla markkinoilla toimistot kilpailevat keskenään tiukasti aivan kuten Suomessakin, mutta kansainvälistyminen nähdään Tanskassa tavoiteltavana ja koko alalle hyödyllisenä. Kun kilpailija saa projektin ulkomailta, se tuo Tanskan arkkitehteille mainetta, resursseja ja uusia ajatuksia.

Tanskan ATL, Danske Arkitektvirksomheder, pyrkii edistämään tanskalaistoimistojen kansainvälistymistä lisäämällä yhteistyötä ja keskustelua toimistojen kesken. Järjestö pitää tärkeänä, että toimistot kehittävät yhdessä kansainvälisiä valmiuksiaan ja oppivat pääsemään kansainvälisille markkinoille.

Järjestö myös näkee, että eurooppalaisen palvelumarkkinan kehittyessä myös arkkitehtitoimistot tulevat kasvamaan yli rajojen. Tanskassa toimii jo toimistoja monista Euroopan maista ja tanskalaistoimistot ovat myös laajentaneet toimintaansa muualle. Lisäksi laaja-alaiset suunnittelutoimistot, kuten Ramboll ja Sweco, ovat nykyisin myös monikansallisia arkkitehtitoimistoja.

DANSKE ARKITEKTVIRKSOMHEDER ei ole jäänyt voivottelemaan kasvavaa kilpailua tai tuomitsemaan sitä huonona kehityskulkuna. Yksin on turha olla oikeassa, jos kaikki muut

menevät toiseen suuntaan. Järjestö on tarttunut härkää sarvista ja lähtenyt tukemaan toimistojaan kansainvälistymisessä. Näin kannattaa myös Suomen ATL:n toimia.

Arkkitehtitoimistojen liitto järjestää syyskuussa Turun Logomossa arkkitehtitoimistoille suunnatun ATL Meet -kongressin. Tarkoituksena on tarjota toimistoille tietoa markkinoiden muutoksesta ja kansainvälistymisestä. Samalla kuullaan myös Tanskan selvityksen tuomista ajatuksista ja ideoista, kun Schauman & Nordgrenin **Ted Schauman** esittelee selvityksen tuloksia.

Haluamme ruokkia arkkitehtitoimistojen ajatustenvaihtoa ja luoda edellytyksiä Tanskan mallin mukaiselle yhteiselle alan kehittämiseksi – ei Suomen sisäisen kilpailun rajoittamiseksi, vaan suomalaisten arkkitehtitoimistojen markkinoiden laajentamiseksi Suomen ulkopuolelle.

Kirjoittaja on Arkkitehtitoimistojen liiton toiminnanjohtaja.

”

Yksin on turha olla
oikeassa, jos kaikki
muut menevät toiseen
suuntaan.

Aallon

Haluatko kumppaniksesi tilitoimiston, joka ymmärtää toimintasi erityispiirteet?

Tutustu arkkitehtitoimistoihin erikoistuneisiin palveluihin: aallongroup.fi/arkkitehdit

Tilitoimistoni.

Kuopio hoi, Kanttila kuntoon!

Kirjailija Minna Canth (1844-1897) teki valtakunnallisesti merkittävän elämätyönsä Kuopiossa. Hän oli menestynyt liikenainen ja poikkeuksellinen rohkea oman aikansa kulttuurivaikuttaja.

Kuopion Snellmanin puiston ympäristöön kauniisti istuvan Minna Canthin talon eli Kanttilan kohtalosta ja kohtelusta on jo vuosia väännetty kättä. On aika ryhtyä toimeen rakennuksen kunnostamiseksi. Kaupungin, valtion ja yksityisten rahoittajien on nopeasti annettava tuntuva panos hankkeen toteuttamiselle. Muussa tapauksessa Kanttila jää vuosikausiksi rappeutumaan.

Rakennuskokonaisuus on muotoutunut yli kahdensadan vuoden aikana tehtyjen muutostöiden seurauksena. Kuninkaankadun puoleisen siiven seinistä noin puolet on vuonna 1820 pystytettyjä hirsiseiniä. Ne ovat edelleen kunnossa.

Minnan salonki oli kuopiolaisen 1800-luvun lopun kulttuurielämän keskus, ja hän teki tunnetuimman osan elämäntyöstään juuri tässä paikassa, samojen hirsiseinien sisällä. Salonki ja pari sen viereistä huonetta ovat kooltaan ja seinärakenteiltaan säilyneet ennallaan.

Kokonaisuus on ulkoiselta hahmoltaan siinä asussa, jonka se sai vuosien 1939 ja 1947 muutoksissa. Arkkitehti

Esa Malmivaara säilytti nämä piirteet suunnitellessaan talon peruskorjauksen 1970-luvulla. Kiinteistö oli tuolloin siirtynyt Minna Canthin Perilliset Oy:ltä valtion omistukseen, ja tavoitteena oli paikata virastotilojen akuuttia puutetta kaupungissa. Vaikka valtion tarkoituksena oli korjata rakennukset vain määräajaksi toimistokäyttöön ja sen jälkeen rakentaa tontille uusi virastotalo, antoi välivaihe Kanttilan säilyttämispyrkimyksille aikaa muotoutua.

Museovirasto puolsi vuonna 1991 antamassaan lausunnossa talon suojelua ja piti perusteltuna ”vuosien 1909, 1930, 1939 ja 1947 muutoksissa syntyneen rakennuskokonaisuuden ottamista säilyttämisen lähtökohdaksi.” Puiston ja sen lähialueiden osana rakennus kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin (RKY).

Kanttila suojeltiin vuonna 2004 vahvistetulla asemakavalla. Kiinteistö myytiin samana vuonna rakennusyhtiölle, joka joutui lopulta luopumaan hankalana pitämästään suojelukohteesta.

Vuonna 2017 rakennuksen osti Minna Canthin talo ry, joka on teettänyt kohteesta kaikki tarpeelliset esiselvitykset ja luonnossuunnitelmat rakennuksen korjaamiseksi. Niihin on

MUISTAMME

ARVI ILOINEN (1933–2022)

Kekseliäs arkkitehti, hyväntuulinen mies

Arkkitehti Arvi Ilonen kuoli 88-vuotiaana Helsingissä 8. huhtikuuta 2022. Hän oli syntynyt Helsingissä 23. joulukuuta 1933.

Kallion yhteiskoulussa geometriasta innostunutta työläisperheen kasvattia kannustettiin akateemiselle uralle. Ilonen aloittikin opinnot Teknillisessä korkeakoulussa Helsingissä 1954 ja valmistui arkkitehdiksi 1961. Hän avioitui kurssikaverinsa Pirkon kanssa, ja opiskeluaikoina perustetusta toimistosta tuli kahden tasavertaisen työmyyrän ”byroo”.

Tinkimätön modernismi näkyi heidän töissään ja toi menestystä myös arkkitehtuurikilpailuissa. Salo-USkelan siunauskappelin ja Turun krematoriumin kilpailuehdotuksissa keskihakuiset rakennusosat sinkoivat ”van der roheismin” tapaan. Termi oli sanaleikeistään tunnetun Arvi Ilosen keksimä vaihtoehto 1980-luvulla kirosanaksi muuttuneelle miesiläisyydelle.

Nuori opiskelija sai omien sanojensa mukaan paljon henkistä ravintoa työskennellessään Osmo Siparin ja Aarno Ruusuvuoren toimistoissa.

Koska arkkitehtiosaston lehtivalikoima oli konservatiivista, imi Ilonen vaikutteita ”jälkimiesiläisten” kalifornialaisten suunnittelijoiden töistä, joita esiteltiin pohjoismaisten nuorten arkkitehtien ja opiskelijoiden julkaisemassa A5-lehdessä. Ilonen oli sen suomalainen toimittaja.

Pirkko ja Arvi Ilonen suunnittelivat seurakunnille useita rakennuksia, joista ensimmäinen oli vuonna 1961 toteutettu Laukaan puurakenteinen siunauskappeli. Vuonna 1980 valmistui kilpailuvoito-

toon perustunut Vuosaaren kirkko, jossa ALS-tautiin menehtynyt Pirkko Ilonen siunattiin vuoden 2018 keväällä.

Arvi Ilonen opetti Taideteollisessa korkeakoulussa sekä arkkitehtiosastoilla Helsingissä ja Tampereella, jossa hän toimi muun muassa rakennussuunnittelun vt. professorina. Ilosen jälkeensä jääneistä papereista huokuu väsymätön intohimo ja tinkimätön tarkkuus, jolla hän pyrki löytämään modernin arkkitehtuurin tekijöille ja ilmiöille taustat ja vielä omat tulkintansa.

Arvi laati ohjelmat lukuisille arkkitehtuurimatkoille ja kirjoitti arkkitehtuurioppaita ja artikkeleita. Matkoihin liittyvän valokuvausharrastuksen tärkeyttä ei häirinnyt edes vaikeutunut kävely. Kahdeksankymmppisinä pariskunta matkasi Sydneyn oopperatalolle, sillä vielä oli muutama tärkeä kuvakulma nappaamatta.

Arvi oli ”fundeeraaja”. Intohimoiseen tutkimiseen ei olisi ollut aikaa ilman toimiston dynamo Pirkkoa. Kiitollisuus tästä tuli ilmi erityisesti silloin, kun Arvi arkistoi toimiston suunnittelutöitä:

kulunut sekä aikaa että rahaa; ilman tarvittavia kuntokartoituksia ja selvityksiä ei voida myöskään edetä.

Yhdistyksen suunnitelmassa on kunnostaa rakennukseen tilat Minna Canth -akatemialle, jonka tehtävänä on vaalia kirjailijan henkistä perintöä ja tukea sananvapauteen ja tasa-arvoon liittyvää toimintaa eri muodoissa. Kanttilaan on tarkoitus toteuttaa myös luovan työn residenssitiloja taiteen ja tieteen toimijoille, Suomesta ja ulkomailta.

Minna Canthin talo ry:n yhteistyökumppaneineen tekemää pyyteetöntä, perusteellista työtä ei saa kaupungin suunnalla ja lehtikirjoitteluissa heittää hukkaan vähättelemällä Kanttilan kukoistukseen nostamiseksi luotua hanketta.

Kanttila on olennainen osa monin tavoin merkittävän kirjailijan sekä jopa kansainvälisessä mitassa ainutlaatuisen sananvapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden puolesta taistelijan perintöä, joka ei missään nimessä saa hävitä. Kanttila jos mikä on osa sitä Kuopion kaupunkiarkkitehtuuria, josta Arkkitehtipäivilläkin keskusteltiin.

TARJA NURMI, HANNU PUURUNEN
Arkkitehdit SAFA

koulurakennuksia, yksityistaloja sekä arvorakennusten korjauksia esimerkiksi valtion virastojen ja oppilaitosten käyttöön. Varhaisista töistä on nostettu esille vuonna 1966 valmistunut Järvenpään veistoksellinen vesitorni. Esson tyyppihuoltoaseman suunnittelukilpailun työpari oli voittanut jo opiskeluaikanaan vuonna 1959.

Arvi Ilosen perheelleen vuonna 1970 rakentamaa modernia kesämökkiä Vähä-Kiljavalla kutsuttiin niin ikään huoltoasemaksi. Akateemisemmin luokiteltuna se edustaa 1960-luvun ”kehäkonstruktivismia”. Kylän väki kokoon-tui aina Arvin nimipäivänä lettukesteille baarikorkeudella liihottelevan suuren terassin ympärille.

Vaatimattomuus, uteliaisuus, kekseliäisyys ja huumori olivat Arvin keskeisiä piirteitä, jotka säilyivät aina viimeisiin päiviin asti. Näitä ominaisuuksia muisteltiin Vähä-Kiljavalla järjestetyssä hyväntuulisessa muistotilaisuudessa.

PIA, JUHA JA PETRA ILONEN
Kirjoittajat ovat Arvi Ilosen lapset.

ATL

7.-9.9.2022 TURKU PAIMIO

MEET

TAPAHTUMA ARKKITEHTITOIMISTOILLE

ATL Meet 2022
Architects and Leadership

Aiheina mm. toimiston johtaminen ja liiketoiminta, kansainvälistyminen sekä alalla tapahtuva murros vaikutuksineen.

Osallistu tai tule mukaan kumppaniksi!

www.atlmeet.fi

Puhujina mm.

Salla Eckhardt

Director of Digital Building
Lifecycle and Innovation
Microsoft

Fokke Moerel

Partner, architect
MVRDV

ril ATL

Kaksikerroksiset pyörätelineet

Tehokas ja helppo käyttää!

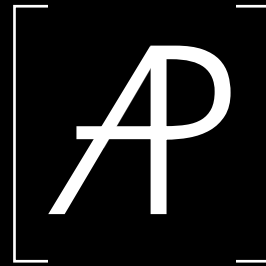
Falco Level kaksikerroksiset pyörätelineet. Sivuiltamme tiedostot (.dwg / .dxf / .rfa)

ELPAC KALUSTEET

kalusteet.elpac.fi
010 219 0716 | myynti@elpac.fi

Akustiikkapalvelut

silence for sale

www.akustiikkapalvelut.fi

Betonituotteet

Kaikki AKOista

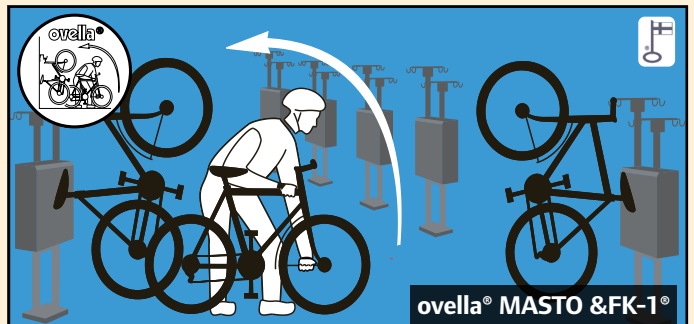
Väliseinät asennettuna, nopeuttaa rakentamista, uusitut akustiikkaohjeet

RAKENNUSBETONI- JA ELEMENTTI OY

Kukonkankaantie 8, Hollola • 03 877 200
www.rakennusbetoni.fi

Pyörille oma säilytysteline

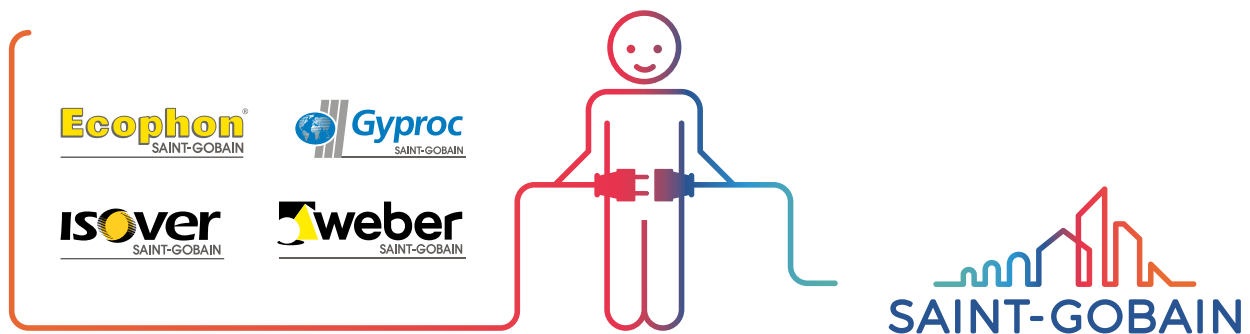

KÄYTÄ HYVÄKSI: uusi RT-kortti 103402

dwg objektit: <https://ovella.fi/aineistopankki.html#tyokalupakki>

Ovella Systems Oy • P. 0103372720 • www.ovella.fi • info:ovella@ovella.fi

ovella® systems

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä ja parantamaan elämänlaatua.

www.saint-gobain.fi

Haemme taitavia tekijöitä julkisen rakentamisen hankkeisiin:
Kokenut projektiarkkitehti / projektipäällikkö
Tietomalli- / ArchiCad-asiantuntija
Sisustusarkkitehti

**Arvostamme erityisesti vahvaa toteutus- ja detaljisuunnittelu-
 kokemusta. Hakemukset: work@verstasarkkitehdit.fi**

VERSTAS ARCHITECTS

Helsinki

2 Arkkitehtiä (KYMP-01-28-22)

Helsingin kaupunki – Asemakaavoitus

Kiinnostaako työ, jolla on yhteiskunnallista merkitystä ja jonka kautta pääset konkreettisesti vaikuttamaan kaupungin kehittämiseen? Haemme kahta arkkitehtiä asemakaavoituksen eteläiseen ja läntiseen yksikköön.

Vastaat suunnittelu- ja asemakaavahankkeiden valmistelusta ja muista maankäytöllistä harkintaa edellyttävistä tehtävistä. Pääset toimimaan osana laaja-alaista asiantuntijaorganisaatiota, jossa saat osaavan, moniammatillisen työyhteisön tuen ja vaihtelevia työtehtäviä.

Odotamme sinulta taitoa suunnitella ja ohjata muiden suunnittelua sekä yhteistyökykyä, hyviä neuvottelu- ja vuorovaikutustaitoja sekä positiivista ja ratkaisukeskeistä lähestymistapaa.

Luotettavana työnantajana tarjoamme sinulle suuren ja vastuullisen työnantajan monipuoliset henkilöstöedut. Moderni toimipisteemme sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien päässä Kalasatamassa ja meillä on myös etätöymahdollisuus.

Meillä teet vaikuttavia töitä ja mahdollistat itsesi näköisen työuran!

Tartu rohkeasti tilaisuuteen ja jätä hakemuksesi 16.6.2022 mennessä.

Lue lisää kaupungin rekrytointisivuilta helsinkirekry.fi

Työavain **KYMP-01-28-22** ohjaa ilmoitukseen.

Helsingin kaupunki edistää henkilöstön yhdenvertaisuutta ja laaja-alaista tasa-arvoa.

schauman

www.schaumanarch.fi

SCHAUMAN ARKKITEHDIT HELSINKI HAKEE

PROJEKTIARKKITEHTIA, PROJEKTIPÄÄLLIKKÖÄ TAI PÄÄSUUNNITTELIJAA

Schauman Arkkitehdit Helsinki Oy on vuonna 2018 perustettu tulevaisuusorientoitunut arkkitehtitoimisto.

Etsimme toimistoomme kokenutta projektiarkkitehtiä tai projektipäällikköä toimimaan projektin johdossa sekä osallistumaan monipuolisten hankkeiden kehitystyöhön, myös hakemukset pääsuunnittelijan tehtäviin huomioidaan.

Hakemus ja CV palkkatoiveineen 22.7.2022 mennessä: rekry.helsinki@schaumanarch.fi

Lisätiedot ja yhteydenotot:
 Niko Mähönen +358 45 132 0751

Aalto University School of Arts, Design and Architecture
invite applications for a tenure track or tenured position in

Urban and Regional Planning

which will be filled at assistant, associate or full professor level.

The application period ends on **Wednesday 17th August, 2022.**

More info at: www.aalto.fi/fi/avoimet-tyopaikat

Aalto University is a community of bold thinkers where science and art meet technology and business. We are committed to identifying and solving grand societal challenges and building an innovative future. Aalto has six schools with nearly 11 000 students and a staff of more than 4000, of which 400 are professors. Our main campus is located in the Helsinki Metropolitan area, in Espoo, Finland.

A! Aalto University
School of Arts, Design
and Architecture

aalto.fi

Lisää avoimia
työpaikkoja verkossa
www.safa.fi

ARKKITEHTI tai RAKENNUSARKKITEHTI

Haemme kokenutta suunnittelijaa korjaus- ja restaurointihankkeisiin. Työskentelemme pääasiassa suojeltujen historiallisien rakennusten parissa ja laadimme rakennushistoriaselvityksiä. Olemme kolmen hengen arkkitehtitoimisto, joka tekee tiivistä yhteistyötä alikonsulttien kanssa. Sinulla on myös mahdollisuus työskennellä mistä päin Suomea tahansa. Toimisto sijaitsee Kuopiossa. Pääsuunnittelukokemus katsotaan eduksi.

Hakemukset ja tiedustelu: toimisto@artomattila.fi viimeistään 30.6.2022

Arkkitehtitoimisto Arto Mattila Oy www.artomattila.fi

Hei sinä

ARKKITEHTI

jonka intohimona on kehittää
maailman parasta kaupunkiympäristöä.

Haemme arkkitehtia kaupunkisuunnitteluun
Espoon toimistoomme.

Jätä hakemuksesi: <https://sitowise.rekrytointi.com>
tai ota yhteyttä ja kysy lisää

Kaupunkisuunnittelu
Osastopäällikkö Kirsi Rantama
kirsi.rantama@sitowise.com

SITOWISE

Tilaa uudelle osaamiselle ja yhteistyölle!

Etsimme innovatiiviseen työyhteisöömme **suunnittelijoita ja arkkitehteja**, jotka jakavat kanssamme yhteisen tahtotilan: halun edistää monimuotoista arkkitehtisuunnittelua ja yhteistyötä yhdessä Suomen suurimmista arkkitehtitoimistoista – tila ja kohtaaminen kerrallaan.

Uskomme, että panostamalla ihmisen hyvinvointiin syntyy motivaatio ja aito halu sitoutua yhteiseen tekemiseen. Antamalla vapautta rohkeille visioille ja vastuuta toteutukselle syntyy yhteisen onnistumisen tiloja, joissa jokaisen on helppo olla luova. Jätämme jälkemme suomalaisen elämänlaatuun ja arkkitehtuuriin aina Helsingistä Ouluun.

Moniammatillisen tiimimme ja monipuolisen hanketarjontamme ansiosta saat mahdollisuuksien erikoistua ja kehittyä suunnittelijana motivoivassa työyhteisössä – omaa urapolkuasi astellen. Ota yhteyttä – keskustellaan avoimista työmahdollisuuksista henkilökohtaisesti.

arkkitehti
palvelu

Tutustu tiimiimme: arkkitehtipalvelu.fi/meille-toihin

SAGEGLASS – TOIMINNALLISET ERIKOISLASIRATKAISUT INNOVATIIVISIIN YMPÄRISTÖIHIN

ELEKTROKROMAATTISELLA SAGEGLASSILLA VIET RAKENNUKSESI
VIIHTYVYYDEN, EKOLOGISUUDEN JA LUONNONVALON HYÖDYNTÄMISEN
SEURAAVALLE TASOLLE.

SAGEGLASS OPTIMOI PÄIVÄNVALON MÄÄRÄÄ VÄHENTÄEN SAMALLA
LÄMPÖSÄTEILYÄ JA HÄIKÄISYÄ. LASIT VOIDAAN TUMMENTAA JA KIRKASTAA JOKO
AUTOMAATTISESTI YMPÄRISTÖN MUKAAN TAI MANUAALISESTI,
JOLLOIN TILANKÄYTTÄJÄT VOIVAT SÄÄTÄÄ LASIEN VALONLÄPÄISYN MÄÄRÄÄ.

ERIKOISLASIEN AVULLA LUOT PAREMPIA TYÖYMPÄRISTÖJÄ.
KUN IHMISET VOIVAT HYVIN, MYÖS TYÖN TEKEMINEN TEHOSTUU.

VITREA

THE TOMBOLA PROJECT (SUNDERLAND, UK) ©SAINT-GOBAIN SAGEGLASS / JAMES NEWTON

PALOLASIT | TOIMINNALLISET LASIT | JULKISIVULASIT | KAITEET JA LIPAT | TURVALASIT | TERASSIT JA PARVEKKEET | LASITIILET | VITREA.FI